

Pirmdiena, 2017. gada 27. marts

Ēdolnieki atceras kolhozu.

5. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Klāt
diedzēšana
un darbs
siltumnīcā.
6. lpp.

Klosteres ērģeļu
otrs mūžs; meistars
Alvis Melbārdis.
7. lpp.

Pinēja ar stingro rokkrakstu

Austras
Rumbenieces pinumi
Kuldīgas vecajā
rātsnamā apskatāmi
līdz 16. aprīlim. *Ķoča*
dalībnieki arī vadīs
meistarklasi, tās
laiks tiks precizēts.

„Nezinu, vai tad, kad pinu to resno spēka grozu, bija pareizs zvaigžņu stāvoklis, bet, kā nošķēlu vienas klūgas galu, nošķēlu otru, visi sapasēja tā, ka neredz salaiduma vietas,” atminas Austra Rumbeniece (vidū). Līdzās tagadējā Kuldīgas studijas *Ķocis* vadītāja Daina Grundmane.

„Katram pinējam savs rokkraksts. Gan savus darbus pazīstu, gan zinātu, ko kurš mans skolēns uzpinis,” savas izstādes atklāšanā piektdien Kuldīgas vecajā rātsnamā sacīja ilggadējā Tautas lietišķās mākslas studijas *Ķocis* vadītāja Austra Rumbeniece.

Darbu statistikas pārvaldē pie rakstāmgalda pret pīšanu A.Rumbeniece nomainījusi 1976. gadā. Kad viņas un daudzu citu meistaru pirmais skolotājs Uldis Birnbaums 1982. gadā aizgājis mūžībā, Austras kundze viņa pienākumus pārņēmusi, savukārt 2009. gadā *Ķoča* vadību nodevusi Dainas Grundmanes rokās, un kopš tā brīža pati vairs arī nepin.

„Pinu tā pamatīgi, lai nav vājš, lai nejuķ

ārā. Bet bija arī smalki darbiņi,” pinēju meistare rāda cibiņu, kas desmit dienu ķibināta no smalkām saknītēm. Līdzās stāv spēka grozi – nosaukums no tā, ka lielie ķoči ar vāku pīti no resnajām apaļajām klūgām, kas jāsavelk ar spēku. D.Grundmane atceras, ka vienu tādu pinušas abas kopā un Austra darbā pat ribu salauzusi. Pinēja izmantojusi liepu lūkus, klūgas, skaliņus, doņus un kalmes: „Tas vienmēr man bijis sirds darbs. No rīta, kā cēlos, pirmais bija paskatīties nepabeigto grozu. Ja acij kaut kas nepatika, zināms, ka kļūda.” Tagad darbi pasaulē. Mani pinumi ir arī Brīvdabas muzejā, Vēstures muzejā. Šis tas atrodas mājās, arī *Ķoča* fondā.”

Inguna Spuleniece
Aivara Vētrāja foto

VĒLĒŠANAS
2017

Uzdod savu jautājumu!

Tuvojoties pašvaldību vēlēšanām, **Kurzemnieks** iztaujās visu triju novadu domju priekšsēžus. **Savu jautājumu vari uzdot arī tu!** Nākamnedēļ iztaujāsim Alsungas novada domes priekšsēdi **AIVARU SOKOLOVSKI:** par pašvaldības darbu, par četros gados paveikto/nepaveikto, par iecerēm, uzskatiem utt.

Sūti savu jautājumu līdz 31. martam e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, jautā Facebook *Kurzemnieks Kuldīga*, iemet pastkastītē redakcijas durvīs 1905. gada ielā vai zvani pa tālr. 63350567!

ĪSZINĀS

Sapulce Gudeniekos

29. martā Gudenieku pagasta pārvaldes zālē 10.00 notiks Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības centra mācības zemniekiem, bet 12.00 būs iedzīvotāju sapulce, piedalīsies Kuldīgas novada domes pārstāvji. Ja vajadzīgs transports, tas jāpiesaka pārvaldē.

Mainīs darba laiku

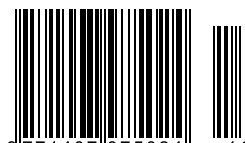
No 3. aprīļa *Swedbank* Kuldīgas filiālē mainīsies klientu apkalpošanas laiks: pirmdienās 9.00–18.00, pārējās dienās līdz 16.00. Pusdienu pārtraukums 13.00–14.00.

Ministrs un citi pie zemniekiem

7. aprīlī 10.00–15.00 Kuldīgas Mākslas namā uzņēmēju diena lauksaimniekiem. Varēs jautāt zemkopības ministram Jānim Dūklavam par zaļināšanu, platībmaksājumiem, Eiropas fondu atbalstu, elektrības pieslēgumiem ražošanas ēkās, Āfrikas cūku mēri utt. Par jaunumiem informēs arī Lauku atbalsta dienesta direktore Anna Vītola-Helviga, LLKIC valdes priekšsēdis Mārtiņš Cimermanis, Kuldīgas biroja vadītāja Daiga Mellere, Valsts ieņēmumu dienesta (VID) ģenerāldirektora vietniece Dace Pelēkā, varēs saņemt individuālas VID konsultācijas. Praktiskus padomus enerģijas taupīšanā sniegs nozares eksperts Dainis Treijs. Pieteikties līdz 3. aprīlim pa tālr. 26691192 vai e-pastā: dace.sele@kuldiga.lv.

Trešdien, 29. martā:

- Rumbas un Peļču sapulcē.
- Darba ielas stāsti.
- Skrundas labākie sportā.
- KMHZV 12. klase.

REDZĒJUMS

Par labojamo un nelabojamo

Vija Zariņa,
tāl. 63323021,
vija.zarina@
kurzemnieks.lv.

Pasaule nav nekļūdīga. Bet katram savas kļūdas jālabo, cik spēj. Diemžēl viss nav labojams un salabojams. Kā mazliet traģiskajā jokā: ķirurga kļūdas guļ zem zemes, bet skolotāja – staigā pa zemes virsu.

Nez vai cilvēcīgi būtu skolēniem nekad nedot otru iespēju iegūt labāku atzīmi vai atkārtot kādu mācību tēmu? Tomēr skolas ikdienu diemžēl pārņēmis maz pamatots atzīmju labošanas sindroms – kā mēris viduslaiku pilsētu.

„Maz pamatots atzīmju labošanas sindroms ir pārņēmis skolas kā mēris viduslaiku pilsētu.”

Kāda skolotāja apraksta ainiņu: izdalīti pārbaudes darbi, vēl ne svītrīna tajos nav ievilkta, kad klasē jau pacēlies roku mežs: „Skolotāj! Kad varēs izlabot?” Tas atkārtojas no reizes uz reizi. Daļa mūsu atvašu nāk uz stundām nesagatavojušās, neizpildījušās pienākumu, skaidri zinot, ka visu varēs labot, labot...

Protams, varēs. Tas nav aizliegts. Diemžēl šī sistēma (!) neveicina motivāciju, toties

strauji palīdz atrofēties atbildībai. Skolu kolektīvi ir mēģinājuši cīnīties, cik zinu, sarunas ar vecākiem par labošanas iespējas atcelšanu bijušas V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijā, arī Centra vidusskolā. Pēdējā vecāki kategoriski pieprasījuši labošanu atstāt spēkā. Neesmu par skolu kā stingrā režīma iestādi, tomēr arī liberālismam ir robežas. Mēs taču sev negribēsim ķirurgu, juristu, autobusa šoferi vai pavāru – nemitīgu kļūdu labotāju!

Diemžēl arī labotājiem pienāk patiesības mirklis – 9. un 12. klases eksāmeni, kurus atkārtot drīkst tikai nākamajā mācību gadā. Hroniskais labotājs attopas: būs slikti. Vienīgā iespēja – meklēt ārsta atbrīvojumu no eksāmeniem. Runa nav par skolēniem, kuriem ir veselības traucējumi, viņi kopā ar vecākiem apmeklē ārstu, risina veselības problēmas; ja vajag, saņem arī atbrīvojumu. Runa ir par pēkšņām galvas sāpēm vai stresu (un kā gan ne, ja visu laiku ir labots?), kad reālas parādās eksāmenu aprises. Tad nu vien ārsta ētikas ziņā paliek izvēle: mīļā miera labad atbrīvot vai skaidri pateikt, ka medicīnas kartītē nav neviena ieraksta un, zini, neliels stress eksāmenā nav nekas ārkārtējs.

Diemžēl šad un tad tieši skolas iniciē labotāju vizīti pie ārsta. Jo – nelabojamu jaunu mācību iestādes prestižam un pastāvēšanai var nodarīt slikti eksāmenu rezultāti.

TRIS VIEDOKĻI

Kā vērtējat Finanšu ministrijas piedāvājumu nodokļu izmaiņām?

PAŠVALDĪBĀM – STABILUS IENĒMUMUS

Andris Jaunsleinis, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) priekšsēdis:

– Jāredz pavisam konkrēti piedāvājumi un ministrijas aprēķinātā fiskālā ietekme gan uz pašvaldību budžetu, gan teritoriālajā griezumā. Skaidrs, ka reforma vairāk vērsta uz iedzīvotāju ienākuma nodokli. Bez nodokļu reformas jāsakata arī citu ministriju aktualizētie jautājumi, kas pašvaldību izdevumus var palielināt. Piemēram, ierosinājumi palielināt garantētā minimālā ienākuma pabalstu, palielināt ienākumu līmeni trūcīgas un maznodrošinātas personas statusa noteikšanai.

Situācija izskatās tā: no vienas puses – pašvaldībām mazināsies ieņēmumi, jo plānots samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) un palielināt neapliekamo minimumu zemāko algu grupā, no otras puses – palielināsies izdevumi, piemēram, lielākai minimālajai algai pašvaldībās strādājošajiem.

Jāanalizē ne tikai nodokļu reformas fiskālā ietekme uz pašvaldību budžetu, bet arī iespējamā kompensācija, kas nodrošinātu stabilus, funkcionālus atbilstošus ieņēmumus. Pēdējā LPS domes sēdē pieņemta rezolūcija, kurā prasīts likumā noteikt, ka pašvaldību nodokļu ieņēmumi nav mazāki kā 19,6% no kopējiem nodokļu ieņēmumiem valstī un absolūtās summās – ne mazāk kā iepriekšējā gadā. Garantēt, ka IIN par 100% pienākas pašvaldībām. Šī nodokļa samazinājumu pašvaldībām ne-

kompensēt ar lielāku nekustamā īpašuma nodokli utt.

AUGSTĀKI NEKĀ LIETUVĀ UN IGAUNIJĀ

Egils Baldzēns, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdis:

– Arodbiedrības ir vienprātis ar pašvaldībām: to ienākumi jā saglabā, ja paliek tās pašas funkcijas. Lai šī reforma nesagrauj ienākumu bāzi. Par to, ka valsts to garantēs, jau esam ar valdību vienojušies. Reformu īstenojot, valstij vispirms būs zaudējumi, kam gada otrajā pusē jāsāk izlīdzināties. Darba devēju attieksme kopumā ir pozitīva. Visu laiku runājam par to, ka Latvijā ir relatīvi maz nodokļu ienākumu no kapitāla, bet darba ņēmēji ar nodokļiem pārslogoti. Latvijā ienākumi no kapitāla iekšzemes kopproduktā ir 3,7%, bet Eiropas Savienībā – vidēji 8,2%. Savukārt darbaspēka nodokļi mums ir ievērojami augstāki nekā Lietuvā un Igaunijā. Finanšu ministrija prognozē, ka šīgada vidējā darba samaksa bruto (uz papīra) būs 910 eiro, bet Igaunijā cilvēks mēnesī saņem par 98 eiro vairāk, Lietuvā – par 57 eiro vairāk.

Darba devējs vairāk no kapitāla maksās tad, kad gribēs izņemt dividendes, bet, ja peļņu ieguldīs uzņēmuma attīstībā, nodoklis nav jāmaksā. Par šo izmaiņu nepieciešamību runāts jau sen. Tīri psiholoģiski bijis vajadzīgs laiks, lai pārliecinātu darba devējus. Tas izdevies, un viņi sāk saprast, ka arī viņi ar laiku būs ieguvēji – uz-

ņēmumi kļūs konkurētspējīgāki.

IR ĪSTAIS BRĪDIS

Edgars Putra, Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs:

– Darbaspēka nodokļa reformas mērķis ir veicināt valsts ekonomiku. Mūsu un iesaistīto institūciju kopīgie aprēķini liecina, ka iekšzemes kopprodukta papildus plānotajam pieaugumam varētu būt vēl vidēji 2,4% gadā. Valsts budžeta ienākumu samazinājumam nevajadzētu būt.

Esam sākuši likumprojekta detalizāciju – katram nodoklim ir virkne atvieglojumu u.tml. Plānots 2018. gadā ieviest visu nodokļu paketi. Darba gaitā, protams, var parādīties jauni apstākļi. Piemēram, varbūt nākas paildzināt ieviešanas laiku. Tomēr, manuprāt, reformai šis ir īstais brīdis, jo 2018. un 2019. gadā gaidāms Eiropas struktūrfondu lielākais pieplūdums ekonomikā, kas radīs jaunu aktivitāti un ieņēmumus kopbudžetā. Turklāt ir apdraudēta mūsu valsts konkurētspēja, jo kaimiņvalstīs darbaspēka nodokļi ir mazāki. Mūsu uzņēmumi domā par darbību kaimiņvalstīs, bet svarīgi, lai Latvijas uzņēmēji strādā un dod darbu šeit, veido iekšzemes kopproduktu.

Nodokļu kontekstā tiek skatīts arī jautājums par veselības aprūpi. Šī nozare ilgstoši ir viena no vissliktāk finansētajām Eiropas Savienībā. Šim mērķim varētu novirzīt 1% no sociālā budžeta. Vienlaikus paredzēti pasākumi, kas sociālo budžetu stiprinātu.

Iveta Grīniņa

MANUPRĀT

Kad īstais brīdis vīrišķībai?

Lasot ziņas par Nīgrandes Kalnu skolas jaunsargu rīcību, palīdzot ugunsgrēkā cietušajiem, pārņem pamatīgs lepnums par puīšu rīcību. Skaidri redzams, ka viņi aug par īstiem vīriem, topošajiem savas zemes sargiem. Jā, cits jautājums, vai arī es nemestos virsū pedagogiem, ja mans nepilngadīgais dēls būtu saelpojies dūmus. Tomēr kurā brīdī lai šie puīši kļūst par atbildīgu sabiedrības daļu? Vai tad apziņa nepaiet garām nelaimē nonākušajam ieslēdzas līdz ar pilngadības dienu? Maijā Latvijā sāks uzņemt filmu *Dvēseju putenis*, tiek meklēti pusaudži, lai spēlētu kariņu (paldies Dievam, tikai spēlētu). Ja sanāks bariņš tādu vatē tīstītu pusaudžu (malku ienest nedrīkst, klasi izmazgāt arī ne, pārāk tālu kājām staigāt nedrīkst utt.), vai viņu spēkos būs iejusties vecvectēvu ādā, kaut pa jokam guļot slapjā tranšējā, maršējot smagos zābakos un stiepjot mugursomu ar uzkabī?

Inguna Spulniece, tālr. 63350565, inguna.spulniece@kurzemnieks.lv

LASĪTĀJS ROSINA

Kapu kāpnēm – margas

Kāda kuldīdzniecība ierosina Annas kapos galvenajā ieejā ierīkot kāpnēm margas, lai veclaudim būtu, kur pieturēties.

Kuldīgas komunālo pakalpojumu (KKP) sabiedrisko attiecību speciāliste Anita Zvingule saka: ierosinājums uzklauts, taču jāņem vērā, ka kāpnēs atrodas vecpilsētā Annas ielas pusē, tātad to būvniecība jā saskaņo ar domi. Ja pašvaldība šādu projektu apstiprinās, KKP izpildīs. A.Zvingule piebilst, ka par Annas kapiem tiek gādāts regulāri. Ir iztīrīts novadgrāvis Mazās Annas ielas pusē. Tiklīdz būs sausāks laiks, tur tiks ierīkotas margas un salabotas kāpnēs.

Daina Tāfelberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai skatāties teātra izrādes?

Raitis Valdmanis, students: – Šad tad ir iznācis aizbraukt uz Rīgu vai Liepāju un noskatīties kādu izrādi, jo skolā tika organizētas ekskursijas. Pēdējo reizi bija luga, kurā tika ironizēts par dažādiem notikumiem valdībā. Man patika. Individuāli ar teātra skatīšanos pārāk neaizraujos.

Valija Fakse, pensionāre: – Skatos. Gan televīzijā, gan Kuldīgas kultūras centrā. Teātris ir mana sirdslieta – ļoti patīk! Kādreiz arī pati esmu spēlējusi. Senāk izrādes bija tādas, ka skatoties varēja atpūsties. Tagad tā vairs nav, un tas man nepatīk. Stils mainījies.

Raimonda Rigerte, dziedātāja: – Dailes teātrī Rīgā skatos bieži. Ik pa trim mēnešiem vienu izrādi noteikti. Kā ļoti skaista atmiņā palikusi izrāde *Kāds pārlaidās pār dzeguzes ligzdu*. Uz citiem teātriem neeju.

Inga Šēna-Laizāne, rokdarb-niece: – Reti – reizi vai divas gadā. Pēdējās redzētās ir Maskavas teātra izrāde Kuldīgā teātra festivālā un viena – Jaunajā Rīgas teātrī, kurai nosaukumu vairs neatceros, bet sižets bija par politiku.

Oskars Matlavs, amatnieks: – Neskatos. Kādreiz bērībā gāju uz teātri, un tagad mana meita skatās bērnu izrādes.

Juris Kūltis, darbojas baznīcā: – Nē, neskatos. Teātrī esmu bijis ļoti sen, bet īsti pat neatceros, kad. Labprātāk savu reizi pa televizoru paskatos kādu filmu.

Jolanta Hercenberga
Aivara Vētrāja foto

Attiecības kārto ar pneimatisko ieroci

18. martā ap pieciem rītā Kuldīgā, Liepājas ielā, netālu no spēļu zāles diviem vīriešiem radies konflikts, 1982. gadā dzimušais izšāvis no pneimatiskā ieroča un trāpījis otram pa degunu.

Cietušajam medicīnas iestādē konstatēti maznozīmīgi miesas bojājumi, tomēr Valsts policija sākusī administratīvo lietvedību. Saskaņā ar Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likumu mazas enerģijas pneimatiskos ieročus

atļauts lietot norobežotā vietā, ievērojot drošību. Ja tā pārkāpta, fiziskajām personām naudas sods ir 35–350 eiro, konfiscējot ieroci un munīciju (vai bez konfiskācijas), bet juridiskajām – no 70 līdz 700 eiro.

Ko tu zini par Latviju?

Novada 8. klašu audzēkņi Kuldīgas Centra vidusskolā (KCV) sacentās zināšanās par Latvijas kultūrvēsturi, mūziku, savu tuvāko apkaimi, un visvairāk punktu ieguva mājinieku komanda.

8. klašu konkursā *Ko tu zini par Latviju?* kabilnieku komanda – Paula Marta Ozoliņa, Norgita Līga Horsta un Anželika Laumane – liek mozaīku, kurā attēlota aktrise Indra Burkovska.

Pēdējos gados publiski tiek uzsvērts: zināt Latvijas vēsturi, ģeogrāfiju un izcilos ļaudis ir moderni un pareizi. Šo pārliecību stiprina televīzijas šovi, konkursi radiostacijās un laikrakstos.

KOPĀ AR MUZEJU

Kuldīgas novadā pirmoreiz rīkots konkurss astotklasniekiem *Ko tu zini par Latviju?*, tā krustmātes bija metodisko apvienību vadītājas Antra Spulģe un Larisa Flugrāte. Skolēniem pareizā secībā bija jāsaliek visu Latvijas prezidentu foto, jāatbild uz jautājumiem par valsts vēsturi,

Dziesmu un deju svētkiem, jāpazīst Kuldīga senās fotogrāfijās, kā arī par godu Latvijas simtgadei jāizpilda radošs uzdevums. Muzejpedagoģe Baiba Mateviča piedāvāja salikt mozaīku, kurā attēlota kāda izcila Kuldīgas puses personība, šis cilvēks bija jāpazīst, bet apraksta tukšajās vietās jāielīmē atbilstošie vārdi.

PIRMIE – MĀJINIEKI

Pirmo vietu un 82 punktus (no 99) izcīnīja KCV komanda, otrajā vietā Kuldīgas 2. vidusskola (71), trešajā – Z.A.Meierovica Kabiles pamatskola (70), pavisam

nedaudz atpalika Kuldīgas pamatskola. Vēl piedalījās Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskola, Laidu, Vārmes un Turlavas pamatskola. Tika uzklautas arī dalībnieku pārdomas un ierosinājumi – viņiem patīcis, kaut ko līdzīgu vajadzētu organizēt atkal. Daudziem simpatizējusi B.Matevičas organizētā spēle, bet ne visai pie sirds bijis radošais uzdevums, vairāki pusaudži gribētu vēl grūtākus jautājumus, arī tādus, kas attiecas uz visu Latviju, ne vien dzimto novadu.

Vija Zariņa
Aivara Vētrāja foto

Izmaiņas starpbanku maksājumos

No 1. aprīļa starpbanku pārskaitījumos virs 30 eiro bez koda ievadīšanas no kartes vai kalkulatora vajadzēs maksājumu apstiprināt ar vēl vienu kodu, kuru banka nosūtīs uz klienta mobilo tālruni.

JĀAPSTIPRINA TELEFONA NUMURS

Kā skaidro a/s *Swedbank* klientu servisa pārvaldes vadītājs Vadims Frolovs, izmaiņas ieviestas, lai palielinātu maksājumu drošību saskaņā ar starptautisko un vietējo regulējumu par kodu karšu limitu.

Pārskaitījumā no viena konta uz citu tajā pašā bankā nekas nemainās. Savukārt no vienas bankas uz citu naudu kā līdz šim varēs pārskaitīt tad, ja summa būs

mazāka par 30 eiro, bet lielākai būs jāievada arī kods, ko katrs saņems savā mobilajā tālrunī. Īsziņa tiksot sūtīta bez maksas. „Lai no 1. aprīļa banka var kodus nosūtīt, klientiem mobilā tālruņa numurs jāapstiprina internetbankā vai filiālē. Arī mainot tālruņa numuru, turpmāk jāatceras par to paziņot bankai,” saka V.Frolovs.

Swedbank Kuldīgas filiāles klientu apkalpošanas vadītāja Diāna Reķēna apstiprina, ka cilvēks, kuram mobilā tālruņa nav vai tas bankai nebūs norādīts, turpmāk nevarēs veikt starpbanku pārskaitījumu virs 30 eiro. „Tādu klientu nav daudz. Bet, ja ir neskaidrības, cilvēki var nākt un jautāt, filiālē izskatīsim katru situāciju,” saka D.Reķēna.

Pēc 1. aprīļa katrs savā internetbankā varēs izveidot tā saukto balto sarakstu jeb maksājumus noformēt kā definētos. Tādus starpbanku maksājumus arī virs 30 eiro varēsot pārskaitīt bez papildu koda tālruni.

TIEM, KAM VIEDTĀLRUNIS

Viedtālrūna īpašniekiem *Swedbank* šomēnes sākusī piedāvāt vēl vienu jaunu veidu, kā izmantot internetbanku un mobilo tālruni, – lietotni *Smart-ID*. Tajā savu kontu var izveidot ar kodu karti vai kodu kalkulatoru. Jāievada divi PIN kodi, un tad internetbanku var lietot bez minētās kartes vai kalkulatora.

Jolanta Hercenberga

Projekti, sadarbība, suņi un mašīnas

Alsungas novada domes sēdē, visiem deviņiem deputātiem klātesot, izskatīti 17 jautājumi.

SUITU POPULARIZĒŠANAI

Deputāti atbalstīja biedrības *Suitu amatnieki* lūgumu piešķirt naudu uzņēmēju dalībai izstādē *Uzņēmēju dienas Kurzemē*, kas 3. un 4. jūnijā notiks Ventspilī. No rezerves fonda atvēlēti 368 eiro samaksai par vietu (8 m²). Arī transporta izdevumi tiks segti. Vēl atbalstīta etniskās kultūras centra *Suiti* lūgtā papildu nomas telpa Skolas ielā, atstājot tās koplietošanas telpu statusā.

Dome apstiprināja nolikumu projektu konkursam *Mēs Alsungai!*, tam piešķirts 1600 eiro. Biedrībai *Suitu kultūras mantojums* simt grāmatu *19. gadsimta suitu kāzu tērps un tā valkāšanas tradīcijas* atvēlēts 475 eiro, bet fondam *Sibīrijas bērni* piešķirti 100 eiro filmas *Tālā zeme Sibīrija – Tomska un Altaja apgabals* montāžai un arī ekspedīcijai.

PALĪDZĒS ČĪPĒT

Lai arī daži deputāti iebilda, ka suņu čīpēšanu domei nevajadzētu atbalstīt, tomēr ar balsu pārsvaru nolemts, ka šeit deklarētajiem trūcīgajiem vai maznodrošinātajiem, kuri uzrakstīs iesniegumu un iesniegs izdevumus apliecināšu

dokumentu, par 75% tiks segta viena suņa mikročīpēšana.

PĀRDOD BRAUCAMOS

Nolemts pārdot divus pašvaldības transporta līdzekļus. Autobusam *Isuzu Turquoise* izsoles sākuma cena ir 9800 eiro, bet bijušajai pašvaldības policijas automašīnai *VW Transporter* – 350 eiro.

1300 eiro piešķirts Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Alsungas posteņa garāžas vārtu pārbūvei. Tā vajadzīga, jo būs jauna autocisterna.

Deputāti atbalstīja pašvaldības zemes iznomāšanu Ronaldam Veisam uzņēmējdarbībai. Atļauts atdalīt zemes vienības nekustamajiem īpašumiem *Ķīši* un *Kalnarāji* un piešķirt tām jaunu nosaukumu, bet īpašumus *Riči* un *Andrejzeme* savienot.

Līdz gada beigām apstiprināta pašvaldības sadarbība ar SIA *Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs*, bet uz pieciem gadiem – ar Alsungas novada attīstības biedrību. Pašvaldības amatu saraksts sadaļā *komunālais iecirknis* papildināts ar autobusa vadītāja-aizvietotāja amatu.

Deputāti vienojās par ārkārtas sēdi 30. martā, kurā viņi spriedīs par ēdināšanu skolā.

Jolanta Hercenberga

MEDIĶI INFORMĒ

Vairākas galvas traumas

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) Kurzemes reģionālā centra statistiķe Ieva Zommerovska.

No 17. līdz 22. martam Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 75 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti 36 cilvēki, no tiem četri bērni. Reibumā bijuši septiņi vīrieši un piecas sievietes.

Kuldīgā septiņgadīgs puika paslīdējis vannasistabā uz slidenas grīdas un ar muguras lejasdaļas traumu nogādāts slimnīcā. Mediķi devās pie 60 gadus veca vīrieša, kurš gulēja mājas kāpnu telpā un

bija tik stiprā reibumā, ka ar viņu nevarēja sarunāties. Pacients ar ciskas kaula lūzumu un galvas traumu nogādāts slimnīcā. 27 gadus vecs vīrietis reibumā ar roku izsitis stiklu un sagriezīs apakšdelmu. Saņēmis palīdzību, viņš atteicās doties uz slimnīcu. 83 gadus vecai sievietei malkas šķūnī pagale trāpījusi pa galvu, cietusī nogādāta slimnīcā. 43 gadus veca sieviete, strādājot saimniecībā, guvusi galvas traumu, kad, lūstot āmura kātam, āmurs trāpījis viņai. Paciente ar iespējamu kakla skriemeļu lūzumu un brūci galvā nogādāta slimnīcā.

Uzklaušija Iveta Grīniņa

VUGD INFORMĒ

Kūla deg nekontrolējami un bīstami

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) Kurzemē šogad dzēsis jau vairāk nekā 40 kūlas ugunsgrēkus.

Piemēram, 23. martā vajadzēja dzēst astoņus šādus ugunsgrēkus, kuru kopējā platība bija 2580 m². Vislielākais bija izcēlies Kuldīgā, Jelgavas ielā, kur pērnā zāle dega 0,1 hektārā. Šogad pirmais kūlas ugunsgrēks Kurzemē reģistrēts 7. februārī Liepājā. Pērn visvairāk to bija Liepājā – 81, otro vietu ieņēma Kuldīgas novads ar 80 reģistrētajiem. Pagājušogad valstī reģistrēti 2730, bojā gāja viens cilvēks un cieta septiņi.

Par zāles dedzināšanu fizisko personu var sodīt ar 280–700 eiro, bet Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss par to, ka zeme pienācīgi netiek kopta un nav novērsta kūlas veidošanās, uzliek sodu fiziskajām personām no 140 līdz 700 eiro, juridiskajām – no 700 līdz 2900 eiro. Arī šogad VUGD informē Lauku atbalsta dienestu par zāles degšanas vietām. Ja kūla degusi, zemes īpašniekam tiek samazināts Eiropas Savienības platību maksājums.

VUGD aicina – ja izcēlies ugunsgrēks, nekavējoties zvanīt pa tālr. 112.

Čaks virtuvē

„Šodien būs dinamiska, raita un bagāta stunda – Čaks virtuvē, virtuve Čaka dzejā,” pirms atklātās stundas solīja Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma (KTTT) ēdinātāju pedagogs Dace Šēna.

KTTT konferencē *Mani sirdsvārdi Latvijai* valsts profesionālās izglītības iestāžu vēstures un latviešu valodas skolotāji, noklausījušies lekcijas, devās uz atklātajām stundām. Vēsturnieki skatījās, kā skolotājas Gunitas Meieres vadībā audzēkņi iepazīst dzīvi Latvijas PSR, bet literāti vēroja ēdienu gatavošanas sintēzi ar literatūru – šo stundu 2. kursa ēdināšanas speciālistiem vadīja D.Šēna un latviešu valodas skolotāja Inese Baumanē.

ARĪ CĪTU LITERĀTU IECIENĪTAIS

„Gatavojot dzejnieka Aleksandra Čaka iecienītos ēdienus, audzēkņi klausīsies mūziku, lasīs dzeju, meklēs prozaismus un poētismus. Ēdieni atrasti Čaka piekastos. Piemēram, kālis, ko viņš aprakstījis dzejolī, ir brīnišķīgs, bet nepelnīti piemirsts dārzeņis,” atzina D.Šēna. Viņa domā, ka arī ikdienā varētu notikt šādas stundas: „Piemēram, Jaunsudrabiņam garšoja siļķe, cepti kartupeļi un

vārītas olas. Tuvojas Lieldienas, un no šiem ēdieniem var veidot neskaitāmas variācijas.”

BĒRNĪBAS ATMIŅAS

Pirms stundas tika pārbaudītas gan jauniešu, gan pedagogu zināšanas par senajām mērvienībām. Visi kopā noskaidroja, ka viena lote ir 12,8 gramī, stops – litrs,

bet kortelis – 250 gramu.

Kamēr jaunieši rosījās KTTT laboratorijas virtuvē, līdzās klasē skolotāji notiekošo vēroja uz ekrāna, vienlaikus aizpildot uzdevumu lapas tāpat kā audzēkņi. Jaunieši atzinās, ka viņu ģimenē kāļus gandrīz vairs neēd. Pedagogos dārzeņis pārsvarā rosina bērniņas atmiņas: tikko

no vecmāmiņas pagraba atnesti kāļi šķituši saldi un mutē kūstoši. Tādēļ vairāki brīnījās par D.Šēnas stāstījumu, ka sēra savienojumi kāļi rada sīvumu. Dalībniekiem bija jāatbild uz jautājumiem par kāļa uzturvērtībām, jāraksturo nevēlīta un cepta dārzeņa smarža un garša, jāpadomā, kāds būtu stilīgs kāļu ēdiens restorānā. Arī pārējos

ēdienus vajadzēja novērtēt redzes, garšas, smaržas un pat dzirdes gleznās. Klausoties *Ormana dziesmu* ar Imanta Kalniņa mūziku, vajadzēja raksturot izjūtas, meklēt interesantus vai nesaprotamus vārdu savienojumus. Stunda beidzās ar gardu degustāciju.

Inguna Spulniece
Aivara Vētrāja foto

Bioloģiskajiem jāmācās

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKIC) aicina pieteikties Eiropas nozīmes zālāju apsaimniekošanas mācībām.

Atkarībā no interesentu skaita tiks izraudzīta vieta un laiks. Jāpiesakās tiem, kuri iesaistījušies lauku atīstības programmas agro-

vides un klimata aktivitātē *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos*. Ja ir saistības par Eiropas nozīmes ilggadīgo zālāju biotopiem (1.– 4. ražības klase), ne vēlāk kā otrajā gadā jāiegūst pamatiemaņas zālāju biotopu vai sugu dzīvotņu apsaimniekošanā, apmeklējot kursus un iegūstot

dokumentu. Tiem, kuriem šis ir otrais saistību gads, mācības jāapmeklē obligāti, lai saņemtu maksājumus. Divu dienu mācības būs no aprīļa vidus līdz rudenim. Būs bezmaksas nodarbības uz lauka.

Pieteikties LLKIC birojā Kuldīgā, tālr. 29147935.

Skolotāji nodibina biedrību

Nodibināta profesionālās izglītības iestāžu latviešu valodas un literatūras skolotāju biedrība, un par tās priekšsēdi ievēlēja Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma (KTTT) skolotāja Zanda Šlegelmilha. Tas noticis 17. martā KTTT profesionālās pilnveides konferences *Mani sirdsvārdi Latvijai* izskaņā.

PAR ATŠKIRĪGU EKSĀMENU

Jautāta, kāpēc vajadzīga vēl viena biedrība, ja darbojas latviešu valodas un literatūras skolotāju asociācija, Z.Šlegelmilha atbild, ka tai ir citi mērķi un intereses, cita vide. Viņa asociācijā ir jau trīs gadus un turpinās tajā būt, bet esot svarīgi, lai Izglītības un zinātnes ministrija sadzirdētu profesionālo skolu pedagogu argumentus: „Vidusskolās ir četras vai piecas latviešu valodas un literatūras stundas nedēļā, profesionālās izglītības iestādēs – divas stundas valodai un viena literatūrai, bet centralizētais eksāmens visiem vienāds. Un skolotājam jābūt kā burvju māksliniekam, lai audzēkņus sagatavotu tam pašam eksāmenam, kurš kalpo par iestājkāmenu augstskolā. Mana pārliecība: jāvirzās uz to, ka ir divu veidu eksāmena darbi (tā ir, piemēram, Zviedrijā, Lietuvā) un audzēkņis var izvēlēties, kuru izpildīt: centralizēto, ja grib stāties augstskolā, vai citu eksāmenu, ja grib tikai vidējo izglītību. Gribētos ar biedrības palīdzību likt ministrijas ierēdņiem šo ierosmi sadzirdēt.”

SEKMĒT SADARBĪBU

Z.Šlegelmilha uzskata, ka biedrības galvenais mērķis tomēr ir apvienot profesionālo skolu

latviešu valodas un literatūras skolotājus: „Mēs jau tiekamies ikgadējas konferencēs tehnikumā un turpināsim to darīt, bet biedrība var iesniegt projektus dažādās programmās līdzfinansējumam, lai organizētu, piemēram, latviešu valodas un literatūras olimpiādi, konkursus tikai mūsu sistēmas audzēkņiem utt. Gribētu, lai skolotāji var braukt ekskursijās uz muzejiem rakstnieku dzimtajās mājās, iesaistīties literatūras atdusas vietu sakopšanā, tikties ar interesantām personībām, sadarboties ar Latvijas diasporu nometņu organizēšanā, lai emigrējošo bērniem uzturētu dzīvu latviešu valodu utt.”

Dibināšanas sapulcē piedalījās 19 latviešu valodas un literatūras skolotāju no KTTT, Rīgas Valsts tehnikuma un tā Laidzes struktūrvienības, Rīgas Tehniskās koledžas, Banku augstskolas Uzņēmējdarbības koledžas, Kandavas Lauksaimniecības tehnikuma Cīravas struktūrvienības, Liepājas Jūrniecības koledžas, Ventpils tehnikuma, Rīgas Stila un modes tehnikuma, Zaļenieku Komerčiālās un amatniecības vidusskolas. Darbību vadīs piecu cilvēku valde.

Mārīte Milzere

Tuvojoties pašvaldību vēlēšanām, kas būs 3. jūnijā, *Kurzemnieks* turpina stāstīt par partiju un vēlēšanu apvienību rosību, potenciālajiem deputātu kandidātiem un viņu iecerēm. Šoreiz vairāk par Skrudandas novadu.

VĒLĒŠANAS
2017

Spēkosies divi

Skrudandas novadā ir ap 5000 iedzīvotāju – trīsreiz vairāk nekā mazajā Alsungā, taču te uz domi pagaidām grasās kandidēt vien Latvijas Reģionu apvienība (LRA) un Zaļo un Zemnieku savienība (ZZS).

Pirmā partija startēs ar bijušās skrudandienes, 12. Saeimas deputātes no LRA Nellijas Kleinbergas padomu, bet otro kūrēs pašreizējais Kuldīgas novada domes deputāts, laidenieks, Iekšlietu ministrijas Nodrošinājuma valsts aģentūras projektu speciālists Aivars Rudzroga.

GAN VIETĒJIE, GAN TĀLUMNIEKI

A.Rudzroga pastāstīja, ka vēl notiek sarunas, bet saraksta galvgalī bez viņa būšot arī partijas biedri: uzņēmējs, rīdzinieks Ēriks Grīnbergs (kam Skrundā īpašumi un business), komunālās saimniecības ūdenssaimniecības tehniskais speciālists Guntars Stepiņš. Kandidēs arī Nīkrāces pagasta pārvaldes vadītāja Benita Lielāmere. Skrudandas nodaļā esot

11 biedru – visi Skrundā nedzīvo, bet esot ieinteresēti uzņēmējdarbības atīstībā, lai investoriem par šo vietu rastos interese. „Mūsu saraksts ar to arī atšķirsies, ka tajā būs vairāki cilvēki, kam Skrundā ir vai nu business, vai īpašumi.”

Vēl deputātu kandidātos esot uzņēmēji Valdis Pakulis un Andris Sēja, O.Kalpaka Rudbāržu pamatskolas direktors Dzintars Strauts, Nīkrāces sporta organizatore Ilona Rītiņa, šogad slēgtās Rudbāržu internātskolas direktore Dace Mickus u.c.

LRA GRIB NOSTIPRINĀTIES

Nekas Skrundā vairs nav dzirdams par *Vienotību*, bet 2013. gadā domē ievēlētais partijas biedrs Juris Jaunzems pārgājis uz partiju *No sirds Latvijai*. Deputāts Ainars Zankovskis, kas no šī saraksta

Daiga Bitiniece

Paldies par godīgu darbu

„Neesmu nekur redzējis cilvēkus, kas tik dūšīgi un labi strādāja kā Ēdolē – fanātiski un ar pilnu atdevi! Arī Īvandē bija ļoti darbīgi cilvēki,” tā kolhoza *Ēdole* atmiņu vakarā par bijušajiem darbiniekiem sacīja pēdējais priekšsēdis Jānis Liņķis.

Viņš atcerējās dažas ēdolnieku un Īvandnieku ģimenes, kas tur strādājušas vairākās paaudzēs: Lūciņus, Lapiņus, Žurkovus, Zorenbergus, Bērtulsonus, Zīles, Medniekus un daudzus citus. „Domāju, ka nākotnē Ēdoles uzņēmumi attīstīsies, cilvēkiem būs darbs un nebūs jābrauc prom,” viņš piebilda.

Kultūras nama vadītāja Inese Poriķe aicināja atminēties kolhoza laikus, uzstājās pašdarbnieki, bet gaisā virmoja nelielas, gaišas skumjas par laiku, kad labklājība bija atkarīga tikai no kopīga, godīga darba.

Ēdoles kolhozs dibināts 1949. gadā. Pastāvēšanas laikā tas apvienots ar Īvandes kolhozu un pēc tam atdalīts, bet darbojās līdz 1992. gadam. Ēdole ir viena no retajām vietām Latvijā, kur vēl aizvien pastāv kopsaimniecība – *Ēdoles druvas*.

KOLHOZA DZĪVES AINIŅAS

Vakars sākās ar 80. gadu multiplikācijas filmiņu *Kas tas ir – kolhozs?* Šādas dzīves ainiņas no Paula Putniņa lugas *Ar būdu uz baznīcu* rādīja pašdarbības teātra aktieri. Uzstājās arī nesen izveidotais Kuldīgas novada sieviešu koris *Gaisma* Janas Paipas vadībā, Ēdoles kultūras nama jauniešu un vidējās paaudzes deju kolektīvs un ansamblis *Nova*, tā parādot

Kolhoza dzīves ainiņas no izrādes *Ar būdu uz baznīcu* izspēlēja Ēdoles pašdarbības teātra aktrises Sandra Ēķe, Lolita Sprōģe un Ingrida Dārziņa. Aiz kadra šoreiz Miks Dārziņš.

paaudžu pēctecību – kolhozā pašdarbnieki bijuši ļoti aktīvi.

Kultūras nama priekšvēlētā varēja apskatīt izstādi par kolhoza laikiem. Vecāki cilvēki fotogrāfijās atkal ieraudzīja darbības un pazīnas, jaunākie – redzēja ikdienu dažādās saimniecības nozarēs. Tika stāstīts par lopkopējiem, lauku brigādes strādniekiem, mehanizatoriem un šoferiem, būvbrigādes vīriem, pašdarbniekiem u.c.

PILNI KRŪMI LOPU

Bijusī zootehniķe Ruta Zorenberga atcerējās, ka lopu tad bijis tūkstošiem – „pilni krūmi,” turklāt brūnās govīs vien. Katrs zemes stūrītis bijis aparts. Savas darba gaitas pirms 36 gadiem šeit sācis arī novada domes priekšsēdes vietnieks Aleksandrs Lange.

Saimniecības vadībā bijusi spēcīga komanda, kas orientēta uz jaunievedumiem. Piemēram, Ēdolē pirmie sākuši strādāt ar šķidro amonjaku, kas strauji kāpinājis ražu. Viņam atmiņā visi ražošanas skaitļi: aramzemes platība, lopu un tehnikas skaits utt. Par būvbrigādes veikumu stāstīja Vilnis Mūrnieks, kurš savulaik vadījis 60 cilvēku kolektīvu. Celts daudz, bet būvatļaujas gan bijis grūti dabūt – nācies pa vairākām reizēm braukt uz Rīgu.

Par smagajiem sākuma gadiem, kad lopu miruši badā un pēc cilvēku izsūtīšanas nav bijis, kam strādāt, stāstīja Īvandnieks Tālivaldis Kalnenieks: „Ja salīdzina, cik grūti bija pirmajos gados un cik daudz bija uzcelts pēdējos gados, tad patiešām žēl, ka viss izpostīts.” Galvenā ekonomiste

Ilggadējais kolhoza *Ēdole* priekšsēdis Jānis Liņķis teica paldies ne tikai darbiniekiem, bet arī talciniekiem un citiem, kuri savulaik palīdzējuši celt kopsaimniecības labklājību.

Valentīna Šmidberga atminējās, kā nokļuvusi Ēdoles pusē un kā sākusī strādāt. Vērienīgos sarīkojumus atcerējās tālaika arodbiedrības vadītāja Mārīte Puškundze, kura arī lasīja savu dzeju, un bijusī kultūras nama vadītāja Austra Lūciņa, kura teica, ka tik daudz pašdarbnieku nav bijis nevienā citā rajona saimniecībā.

REPRESIJU ĒNĀ

„Jāsaka jau taisnība, kā bija,” teica bijušais priekšsēdis J. Liņķis. „Sākuma gados biju mazāks puika un atceros, ka tik viegli tos kolhozus nenodibināja. Cilvēkus sauca vairākas reizes, bet faktiski nodibināja tikai 1949. gadā, kad pēc 25. marta nevienam vairs nebija jautājumu, vai kolhozā jāiet.” Viņš atcerējās arī vēlākus laikus: „It kā jau ražojām kolhozā

dauz, un visa kā bija gana, bet Poriķu Andris ar *Ikarusu* trīs reizes nedēļā brauca uz Lietuvu pēc desām. Un tad vēl visiem nevarēja atvest. Šodien veikali pilni, bet lauksaimniekiem maksā par to, ka viņi ražo mazāk. Toreiz prasīja vairāk un vairāk. Ja nepatika strādāt kolhozā, nebija jau, kur iet.”

LĀVA SAIMNIEKOT ARĪ PĀSIEM

Bijušais priekšsēdis atcerējās epizodi – neoficiālu vienošanos ar vietējiem vīriem savu darba gaitu sākumā: „*Ēdolē* sāku strādāt 1972. gada 15. decembrī. Reiz vakarā pēc pasēdēšanas iznāca saruna ar vīriem. Viņi teica: „Mēs te visi esam iedzimtie, ienācēju maz. Tu vari būt stingrs. Mēs strādāsim, bet tev jāļauj mums turēt kādu govī un cūku vairāk, ja gribam, un tu nedrīkstī pārbaudīt. Un vajag, lai varam sapļaut arī sienu un nav pa ceļmalām un grāvjiem jāpļauj.” Tā vienojāmies, un nevienam to neesam lieguši, jo labums bija visiem, arī saimniecībai. Bija jāpilda plāns, ko veiksmīgi gatavoja galvenā ekonomiste Valentīna. Nodevām produkciju, ko saražoja kolhozs, un klāt vēl to, ko cilvēki izaudzēja savā saimniecībā. Par to bija nauda, ko atvēlējam celtniecībai.” J. Liņķis ar labu vārdu un pateicību atcerējās kolhoza speciālistus un arī strādniekus, kuru allaž trūcis: „Rudeņos katru rītu no Ventpils vedām apmēram 100 cilvēkus uz darbu un pēcpusdienās mājās. Būvbrigādē reizēm bija ap 30 cilvēku no Kuldīgas. Tagad ir bezdarbs.”

Oma, kura spēlējās ar lellēm

„Man ir trīs mazmeitas, tāpēc leļļu mums daudz,” saka ēdolniece Ilona Mārtiņšone, kurai ir arī suvenīrfigūriņu kolekcija.

Daļa no tām – ap 200 – aplūkojama bibliotēkā.

No Ilonas kolekcijas iznāktu vairākas tematiskās izstādes. Šie zaķi derētu Lieldienām.

Šīs lellītes var apskatīt Ēdoles bibliotēkā.

Beate.

Ilona strādā zemnieku saimniecībā *Indrāni*, kur kopj lopus. Ēdolē dzīvojot jau 37 gadus, bet pati esot no Lielvārdes. Bez trim mazmeitām ir arī trīs mazdēli. Visi skolas brīvdienās dzīvojas pie omes. Lelles patīk arī pašai Ilonai. Savukārt par figūriņu kolekciju, kurā daļa ir zilonīši, *Kurzemniekā* jau rakstīts, bet to pietiks vēl vairākām izstādēm.

„NIECINU VEIKALĀ NEDRĪKST LAIST!”

Kolekcionāres kaislība sākās ar stikla zilonīti. Nu jau aizraušanos ar viņu daļa arī audzumeita Renate Anete. „Mēs esam Audžuģimeņu un aizbildņu biedrībā. Rīgā notiek pasākumi, kuros var dabūt dažādas mantas un arī šīs figūriņas. Pirmā porcelāna figūriņa man bija meitene ar groziņu, ko atradu, mežā izmestu. Ziemassvētku tematiku un eņģeļus krāj audzumeita, vēl ir dzīvnieki, krūzītes un daudz kas cits. Mazdēls Andis Alsungā pagājušogad gāja keramikas pulciņā – arī viņa darbiņi man ir.”

Ilona atklāj, ka veikaliem, kuros pārdod šādus nieciņus, cenšas ātrāk tikt garām: „Mani tur nedrīkst laist. Pēdējā gadā klāt nākuši seši septiņi ziloni. Ir dāvināti, bet neviens neatkārtojas. Lielā mazmeita bija Čehijā dejojot, arī no turienes atvedām.”

„BŪS JĀŠUJ KĀZU KLEITA”

Tāpat klāt nāk lelles, ar kurām meitenes, tostarp Ilona, spēlējas labprāt. „Vienu dienu ņēmām un saģērbām visas. Mums ir kastes ar leļļu drēbēm – izmazgājām divus veļas automātus! Visu izlikām virtuvē, sēdējām un ģērbām.”

Ilonai lelle dāvāta gan 18. dzimšanas dienā, gan 20 gados, kad pašai jau bijis bērns. „Meita piedzima agri – 16 gados. Gaidīju viņu un spēlējos ar lellēm, man arī tagad vēl ar patīk. Kad nav, ko darīt, adu tām drēbes, jo vairākas vēl nav apģērbtas. Vienai būs jāšuj kāzu kleita, jo noplīsa. Jāmeklē kāds aizkara gabals.”

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Lappuse tapusi sadarbībā ar Kuldīgas novada pašvaldību.

Sākas sezona – uz palodzes un siltumnīcā

Neviens vairs nešaubās, ka pavasaris klāt. Nemiers urda dārzkopjus. Tie, kuriem ir apkurināma siltumnīca, darbu jau sākuši, pārējiem mazliet jāpaciešas. Taču līdz laikam, kad pirmie salāti dīgs siltumnīcā, varbūt vērts kādu zaļumiņu izaudzēt uz palodzes.

Pavasara vitamīnu deva

Pirmo gadu dārzniece Inguna Lēmane dziedē sēklas ātrai apēšanai.

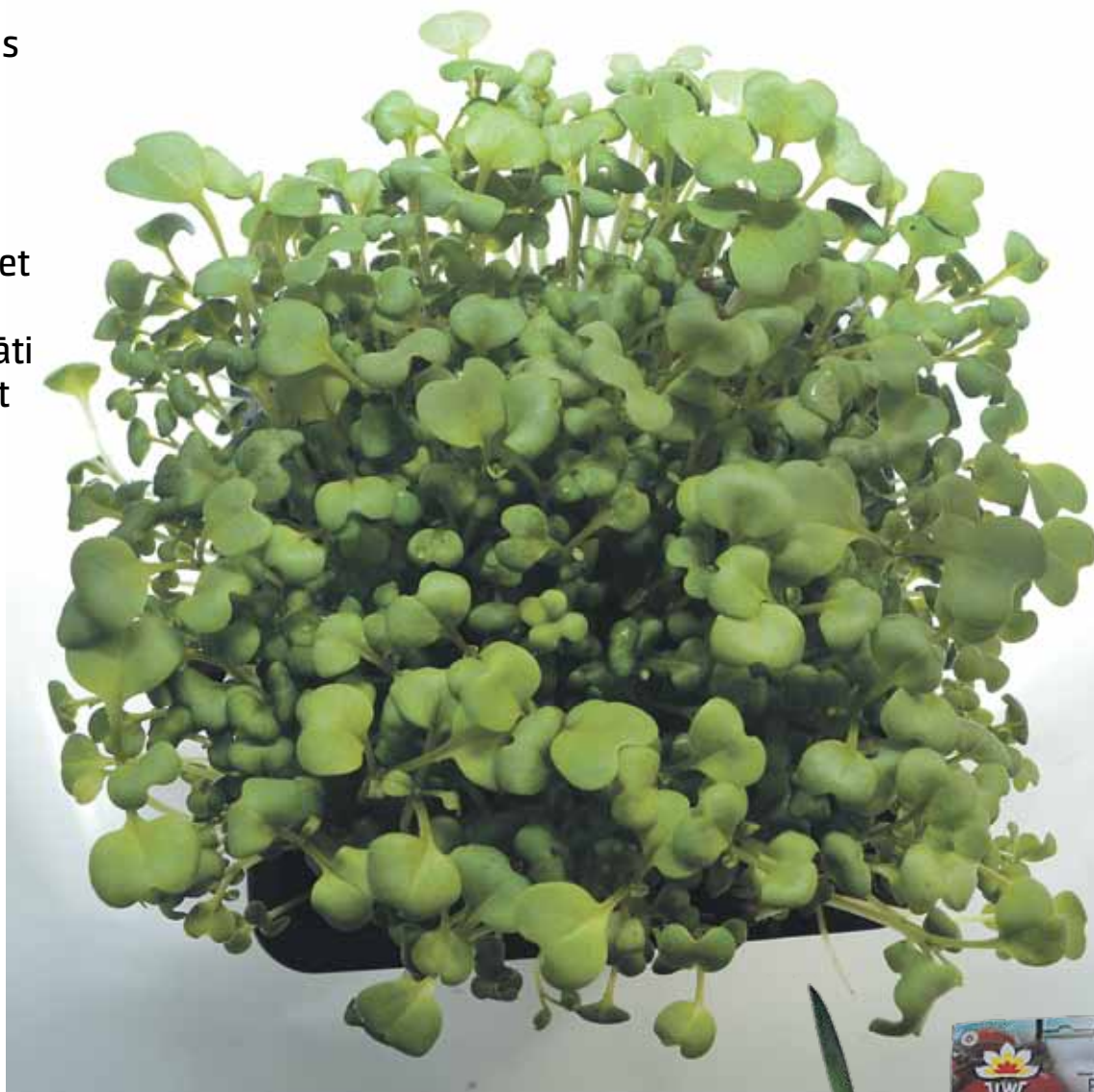
Zemnieku saimniecības Vindenieki siltumnīcās līdzās puķu stādiem šoreiz podiņos aug arī kas ēdams – tie ir dažādu dārzeņu un garšaugu dīgsti ar mazām lapiņām.

Tiem nekad nebūs lemts izaugt – tos apēd tāpat un uzreiz, uzkaisot uz sviestmaizes, salātiem vai jebkura ēdiena. „Man šie dīgsti ļoti patīk, jo ir tik skaisti!” saka dārzniece Inguna Lēmane un atklāj, ka ierosmi tādu zaļumu audzēšanai guvusi no kooperatīva *Kuldīgas labumi* vadītājas Gunitas Šternbergas. Nu viņa eksperimentē un skatās, kas būs: „Tā kā taustos pirmo gadu, pirmais tirgus jāmeklē tepat, Kuldīgā.”

Ingunas zaļumus gardēži varēja nogaršot Restorānu nedēļas vēlbroskastīs kafējnīcā *Jēkaba sēta*, kur apmeklētāji tos tieši no podiņa, nogriežot ar šķērītēm, varēja pārkaisīt ēdienam. Vēl tie izmantoti kafējnīcā *Pagrabiņš*.

KOŠI UN GARŠĪGI

Inguna stāsta: „Pēc ziemas acis, prāts un garšas kārpīņas meklē kādu zaļumu. Daudzi mēģinājuši dziedēt graudus un sēklas, mēs arī gribam. Mazajos dīgstos ir ļoti daudz vitamīnu,

Vindenieki dziedē redīsus, rukolu, kāpostus, sinepes un kreses.

minerālvielu un olbaltumvielu, bet nav kaloriju. Asniņā ir izteiksmīga garšas buķete un arī daudz vairāk vitamīnu nekā tad, kad augs jau izaudzis. Dziedēt var arī mājās, tikai sēklas nedrīkst būt kodinātas. Par to uz paciņām vienmēr ir īpašas norādes. Es sēklas ņemu no sertificēta uzņēmuma, kas piedāvā tieši to, ko man vajag, jo par kvalitāti jābūt pārliecinātai.”

Inguna piebilst, ka process ir jauks un interesants, sevišķi tad, ja ģimenē ir mazi bērni. Dīgsti ir arī skaisti – ar dažādu formu un krāsu lapiņām.

IZTEIKSMĪGA BUĶETE

„Ja var nodrošināt maksimālo apgaismojumu, dīgstus var audzēt visu ziemu. Arī uz palodzes, tikai tie mazliet izstīdīs. Ja grib, lai labi izskatās, papildu gaisma vajadzīga. Var sēt kūdrā, bet var dziedēt vienkārši ūdenī. Internetā ir daudz informācijas – katrs var izvēlēties savu paņēmieni. Daži dziedē akmens vatē, bet es to neesmu mēģinājusi. Garša esot atšķirīga no dabiski audzētajiem. Sēklas diezgan ātri uzdīgst, tikai jābūt siltumam, mitrumam un vēdināšanai, citādi var rasties slimības.

Lai visu laiku būtu lapiņas, ar ko naškoties, jāsej pakāpeniski – ik pēc dažām dienām jaunu podiņu. Vienas kultūras var būt jau pēc piecām dienām, citas – pēc septiņām. Laiks atkarīgs arī no tā, cik lielu grib audzēt.

Garša ir izteiksmīga: redīsam ir īsta redīsa garša, tāpat spēcīgas ir sinepes. Te ir arī kāposti, kreses, redīsi, rukola, brokoļi,” uzskaita dārzniece.

Pērc sēklas un dziedē pats!

Kurzemes sēklu veikalā dziedējamās sēklas jau izpirktas, bet pārdevēja Ilze Šmīdenberga skaidro, ka var dziedēt cukurzirņus, kas domāti sēšanai, taču nav kodināti.

Tāpat var darīt ar lucernu un saulespuķēm, kas domātas putnu barībai, tāpēc nav apstrādātas ar ķīmiju. „Ļauj asniņam nedaudz paaugties un tad ēd. Zirnim vajadzētu izaugt pirksta garumā. Asni garšo tikpat saldi kā paši zirņi. Sēklas var dziedēt gan uz samitrināta virtuves dvieļa, gan uz marlītes. Galvenais – neļaut aizkalst, tad asniņš būs pagalam,” saka I.Šmīdenberga. Ir nopērkami arī īpaši loku sīpoli, kurus var stādīt kastē.

Sēklas īpaši dziedēšanai lielā izvēlē ir arī veikalos *Mājai un dārzam*, *Mežrozīte* un citviet.

Diedzējamie kvieši veikalā *Mājai un dārzam*. Graudi tiek dziedāti ūdenī, jo nav jāgaida, kamēr tiem izaug lapiņas. Vajadzīgs vien asniņš. Graudi cītīgi jāuzmana un līdz uzdīgšanai katru dienu jāskalo, jo tie mēdz saglumēt.

Vitamīnu avots un svaigas garšas nianse – pašaudzēti lociņi. Šis aug veikalā *Mežrozīte*. Sēklas veikalos atrodami īpaši sīpoli loku audzēšanai.

Diedzējamās pupiņas (*Mājai un dārzam*).

Arī veikalā *Mežrozīte* ir dažādas dziedējamās sēklas. Visvienkāršāk izaudzēt kressalātiņus.

Iveta Grīniņa, Lailas Liepiņas foto

Senās ērģeles gatavas jaunajai dzīvei Klosterē

Liendienās Turlavas pagasta Klosteres Sv. Pētera baznīcā tiks ieskandinātas vairāk nekā 130 gadu senas ērģeles, kas pirms divarpus gadiem, zviedra Svena Vesmana dāvinātas, no Gotlandes pāri jūrai uz Kurzemi atvestas, izpētītas un ērģeļu meistara Alvja Melbārža vadībā daļu pa daļai ir atjaunotas.

Stabuļu torņi, kaut kad skaņojot, esot uzdzīti uz augšu, bet tagad atjaunoti istajā vietā.

Mūzikas izdevniecības un ierakstu studijas īpašnieka, zviedra Svena Vesmana dāvinājuma vēstule.

Ērģelmeistaram palīdz galdnieks Roberts Meņģis, jo jāatjauno daudz koka detaļu.

„Latvijā vēsturiskās ērģeles saglabājušās diezgan labi, ja vien no tām kas palicis,” atzīst ērģeļu restaurators Alvis Melbārdis no Rīgas.

Klosteres draudzes priekšnieks Juris Vītols izveidojis baznīcas vēstures stūrīti. Starp relikvijām ir arī koka stabules – vienīgais, kas palicis no oriģinālajām ērģelēm.

VIEN DAŽAS STABULES

Kopš atjaunota baznīca un aktīva draudzes dzīve, dievkalpojumos izmantotas elektriskās ērģeles. Padomju gados šis dievnams tika pārvērsts par kolhoza saimniecības ēku un viss sakrālais mantojums izpostīts. No vecajām ērģelēm atrastas vien dažas stabules, ko draudzes priekšnieks un ērģelnieks Juris Vītols novietojis vēstures stūrītī, apmeklētājiem piedāvājot kādā iepūst, lai dzirdētu, kā skan. Savukārt rīdiniēks A.Melbārdis pirms kāda laika restaurējis ērģeles Gotlandes salā. Abi entuziasti iepazinušies jau iepriekš.

VĒSTURISKAIS CEĻŠ

A.Melbārdis stāsta, ka tagad uz Klosteri atceļojušās ērģeles būvētas ap 1886. gadu Gēteborgā. Iespējams, ka tas ir zviedru meistara Molandera darbs. Sākumā ērģeles kalpojušas kādā Gēteborgas apkaimes baznīcā, bet 20. gs. sākumā pārvestas uz Gotlandi. Precīzu vietu nosaukt nevarot – uz salas ir ļoti daudz mazu dievnamu. 60. gados mainījies mode – romantisma stilā būvētās ērģeles zviedriem vairs nav patikušas, un visiem vajadzējis neobaroku. Tā vecās ērģeles izsviestas ārā, un tās pie sevis paņēmis mūzikas iz-

Kas ērģelēm vēderā?

Vecajām plēšām bijusi īpatnēja virzuļu sistēma, kāda Eiropā būvēta īsu brīdi. Ar elektrisko tādas nevar darbināt, tāpēc tagad Klosteres baznīcā ir divas plēšas: jaunas elektriskās un unikālas kājminamās (zilā krāsa gan neesot autentiska).

devniecības un ierakstu studijas īpašnieks Svents Vesmans. Viņam Slītē (Gotlandē) bijusi vasaras māja, kurā zviedru kungs vadījis vecumdienas. Lielais instruments aizvests uz garāžu, bet tur bijis maz vietas, tāpēc tas pārveidots. Tā kā Vesmanam jau bija ap 90, bet bērņus un mazbērņus tādas antikvāras vērtības neesot interesējušas, viņš meklējis baznīcu, kurām ērģeles atdot. Atlicis vien ieminēties zviedru ekspertam Jēranam Grānam, kurš dzīvojis un situāciju izpētījis visās trīs Baltijas valstīs (iemācījies latviešu, lietuviešu un igauņu valodu) un bijis pazīstams ar A.Melbārdis.

SPĒCĪGAS, SKAISTAS BALSIS

Ērģeles glabātas diezgan labi, skanējušas arī Svena garāžā, tomēr bijis daudz darba, lai tās atgūtu sākotnējo stāvokli. Pilnībā

atjaunota mehānika, daļa koka struktūras, balsti, grīda, velves. Ērģelēm ir tikai pieci registri, bet Klosteres baznīcai ar tiem pietiekot, jo romantisma stila instrumentiem esot ļoti skaistas un spēcīgas stabuļu balsis, atzīst A.Melbārdis. Tās gan bijušas sadzītas uz augšu, bet nu esot atpakaļ istajā vietā. Prospekts ir oriģināls, taču nav būvēts reizē ar ērģelēm. Meistars pieļauj, ka savulaik no Gēteborgas uz Gotlandi tās aizvestas bez prospekta un novietotas aiz tā, kas tur jau bijis iepriekš – kopš 19. gs. vidus. Tāpēc prospekts ir šaurāks par pašu instrumentu.

LABĀK SAGLABĀJUŠĀS

Draudzes priekšnieks J.Vītols uzskata, ka Latvijā nav daudz seno ērģeļu restauratoru jeb vecmeistaru – uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmi. A.Melbārdis

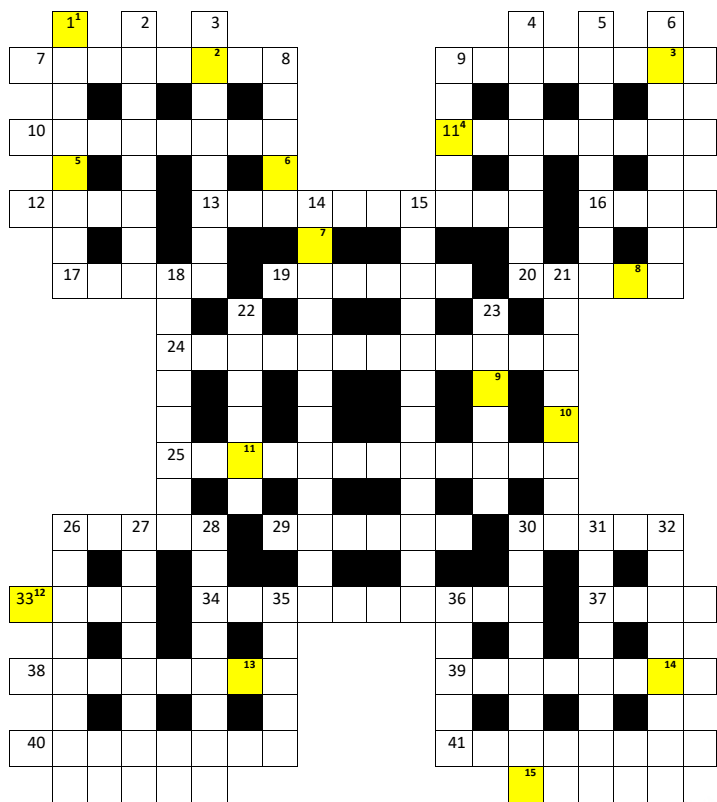
skaidro: „Nav vajadzības, jo vispirms jāsaprot, kas ir un tad var darboties ar ērģelēm. Dažkārt baznīcai jūms un logi tek, cilvēki pieraduši, taču celtnieki iet bojā. Viss atkarīgs no draudzes, tāpēc nevar dalīt pa novadiem un teikt, ka Kurzēmē vai Latgalē baznīcas ir labākā stāvoklī nekā citur.

Lielās draudzes ir tikai lielās pilsētās. Taču arī mazās var daudz izdarīt, ja tās ir aktīvas un ir tāds kā Juris šeit. Kopš baznīcu atjaunošanas sākuma nemaz tik ilgs laiks nav pagājis. Daudz ilgāks bijis postīšanas periods. Atjaunot divreiz grūtāk. Ja postīja, tad visu, kas baznīcā ir. Latvijā visas vēsturiskās ērģeles būvētas līdz 1940. gadam, daudzas pat vēl krietni senāk. Tomēr pie mums tās ir labākas nekā citur – to novērojis arī zviedru eksperts.”

Dainas Tāfelbergas teksts un foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsona.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

Risinājumu gaidām līdz 29. martam. Atmiņejumu sūtiet: *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemietiet redakcijas vēstuli kastītē!

Horizontāli: 7. Fantastiska zelta un dārgakmeņu zeme, kuru Amerikā meklēja pirmie spāniešu iekarotāji. 9. Kritērijs. 10. Vis-smagākā garīgās atpūlības pakāpe. 11. Tievās zarnas iekaisums. 12. Antīkajā arhitektūrā celtnes sānu sienu pagarinājumi galvenās fasādes pusē. 13. Audi, kam piemīt spēja sarauties. 16. Ar dārzeniem vai sēnēm gatavots ēdiens, parasti sīku graudiņu veidā. 17. Vertikāli kādā pamatnē iestiprināts balķis. 19. Ahāta paveids ar melnu un baltu slāņu miju. 20. Dzejnieks, dziesmiņnieks dažās Vidusāzijas zemēs. 24. Kāvi. 25. Tāds, kas ir mērens, izvairās no galējībām, neatbalsta straujas pārmaiņas. 26. Upe Gaujas baseinā. 29. Radīt un izplatīt telpā elektromagnētiskos viļņus. 30. Bruņucepure. 33. Darba un enerģijas vienība. 34. Pievērst sev kāda uzmanību. 37. Kuģa augšējā klāja priekšgals. 38. Mājkālpotāja; arī oficjante (novec.). 39. Rakstnieks. 40. Tāda, kam ir raksturīga samērā blīva, nepātraukta lentveida plūsma. 41. Ar dārgakmeņiem un grebumiem rotāti ziņģi.

Vertikāli: 1. Latviešu dzejnieks (1874–1940), poēmas *Ar-raitnes dēls* autors. 2. Zeme, kam nav politiskas un ekonomiskas patstāvības un kas atrodas citas valsts – metropoles – varā. 3. Kādu personu autoritāte, kas saistīta ar izcilām, fascinējošām personiskajām īpašībām (dsk.). 4. Siļķu dzimtas maza zivs. 5. Pārtikas produkts – veselu vai skal-dītu lobīto graudu uzstrādājumi. 6. Īpaši izraudzītas, atlasītas, izsmalcinātas. 8. Balto mālu šķirne. 9. Ezers Āfrikā uz Kongo Demokrātiskās Republikas un Zambijas robežas. 14. Noteiktas, mērķtiecīgas. 15. Spēkrata vadības svira kustības ātruma mainīšanai. 18. Tādas, kas savienojumā ar skābēm veido sāļus. 21. Tipiska, sevišķi raksturīga. 22. Gumijas linolejs. 23. Uzasi-nāt. 26. Aizsargmargas uz tilta. 27. Neaizsalusi vai atkususi vieta ūdenstilpē. 28. Atbrīvot. 30. Būt apgrozībā (biržā). 31. Cilvēks, kas dzīvo greznībā un bezdarbībā. 32. Neliela dekoratīvu arku virkne. 35. Mākslinieciski kritisks sacerējums. 36. Viegls kokvilnas vai sintētisks tīklveida audums.

Pareizā atbilde: **SMILTSĒRKŠKIS.**

ATBILDES. Horizontāli: 1. Čiksts. 5. Punkts. 9. Krāpt. 11. Kārpīt. 12. Ziepes. 13. Sters. 14. Tātri. 15. Stēlas. 16. Spokaini. 22. Alainis. 23. Mikipele. 25. Rasetnes. 26. *Nordeka*. 30. Vienreiz. 34. *Oskarš*. 36. Elma. 37. Mīkla. 38. Etiķis. 39. Nemuna. 40. Melis. 41. Arekas. 42. Viesis. **Vertikāli:** 1. Čakste. 2. Karsts. 3. Trīsis. 4. Arktika. 6. Uziet. 7. Kapela. 8. Sasist. 10. Pārticis. 15. Silikoni. 17. Pristavs. 18. Elara. 19. Ciesa. 20. Veids. 21. Teikt. 24. Pelerine. 27. Trollis. 28. Šoseja. 29. Skride. 31. Zedenģi. 32. Stikums. 33. Palags. 35. Raida.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Dace Gulbe, A. Kreidere.

REKLĀMA

Zvaigznes ABC grāmatnīcas Top 10

1. R.Šepetis. *Jūras sāļums.*
2. J.Nesbē. *Asinis sniegā.*
3. Dž.Klārka. *Kaķu meitiņa Pūciņa.* (Sērijā *Daktere Mince steidz palīgā.*)
4. D.M.Ruiss. *Četras vienošanās.* (Tolteku gudrības grāmata.)
5. Ģ.Čepmens, R.Kempbels. *Piecas mīlestības valodas bērniem.*
6. V.Kaijaks, M.Svīre. *Vēstule.*

7. E.Šmits, Dž.Koens. *Jaunais digitālais laikmets.* (Kā nākotnē mainīsies mūsu dzīve, valstis un bizness.)
8. J.Lejiņš. *Vīrieša sirds.*
9. E.O.Kirovičs. *Spoguļu grāmata.* (Spriedzies romāns.)
10. Dž.Aberkrombijs. *Puspasaules.* (Triloģijas *Sašķeltā jūra* otrā daļa.)

KONKURSIŅŠ

Tēlotājmākslas spēle

107. kārta. Šis franču mākslinieks (dzimis 1885. gadā) kopā ar sievu Soniju ir vieni no orfisma pamatlicējiem, galvenokārt darbojušies kubisma stilā. Vēlākajos gados viņa daiļrade vairāk attīstījās abstraktās mākslas virzienā. Pārsvarā dzīvojis Parīzē, izņemot Pirmā pasaules kara gadus, kad uzturējies Portugālē un Spānijā. Kopā ar sievu piedalījušies Parīzes Vispasaules izstādes noformēšanā. Miris 1941. gada 25. oktobrī.

Atbildes gaidām **līdz 28. marta 12.00: Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē. Balvā vērtīga grāmata.**

106. kārtas atbilde: Leo Svemps. *Puķes vara traukā*, 1943.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Daina Gerente, Indra Ābelīte, Velta Višņevska, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Mārcis Arājs.

MANA KOLEKCIJA

Pēdējais triepiens solīda vīrieša tēlā

Kuldīdzniekam Ivaram Zvingulim pieder 52 kaklasaites: paša gādātas, jubilejās un dēla dāvinātas.

ATSTĀTAS TIKAI VĒRTĪGĀKĀS

Ivars un viņa sieva Emīlija ir Kuldīgas uzņēmēju Aigara un Guntara Zvinguļu vecāki. Abi seniori labākos gadus rāmi aizvada jauki izremontētā dzīvoklī. Ivars stāsta, ka pirms remonta viņam bijis teju simts kaklasaišu, bet, kad dzīves telpā ieviesta kārtība, izšķirots arī skapja saturs un aptuveni no puses sakrātā nācies šķirties, atstājot tikai vērtīgāko.

„Ja skapī ir desmit šlīpse, tad vieglāk izvēlēties, bet, ja krietni vairāk, jāpārdomā ilgāk. Mana kundze savulaik strādāja sadzīves pakalpojumu kombinātā par pasūtījumu pieņēmēju. Kombinātā šuva un tirgoja arī šlīpse: ja bija kāda skaistāka, iegādājāties. Atceros, bija tādas ar gataviem mezgliem, lai pašam nav jāpūlas.”
Kuldīdzniekam mazliet skumji, ka garajos gados pačībējušas tēva kaklasaites – tā būtu lieliska piemiņa. Toties viena ir īpaša – tā, kuru viņš pirms 58 gadiem uzsējis, sarakstoties ar Emīliju. Pēc kara lielas rocības nav bijis, un katrs, kam skapī kaut viens uzvalks un šlīpse, bijis priecīgs.

„ESMU ULMAŅLAIKA ZĒNS”

Svinīgā tērpā Ivaram iznākot uzcirsties aptuveni reizi divās nedēļās, kad pāris dodas uz baznīcu vai viesos. Kaklasaites izvēle atkarīga no uzvalka un krekla krāsas, reizēm no garastāvokļa. „Esmu ulmaņlaika zēns un jo-projām cienu klasisku ģērbšanās stilu. Tādā vīrieša stilā šlīpse ir punktiņš uz i. Laiki iet, mode mainās – viss kļūst tāds brīvdomīgāks. Bet man nav pa prātam

Ivars Zvingulis: „Esmu klasikas piekritējs – kaklasaite ir obligāts vīrieša tērpa aksesuārs.”

Ivars Zvingulis rāda daļu no savām 52 kaklasaitēm, kas tiek glabātas uz speciāliem pakaramajiem: „Pārdomāju, kuru kaklasaiti šodien, ciemiņus gaidot, izvēlēties. No rīta televīzijā ieraudzīju Kārli Streipu dzeltenā šlīpsē ar svītrīņām. Tādu pašu arī paņēmu.”

ne tās trīs augšējās neaizpogātās krekla pogas, ne vairākām kārtām ap kaklu aptītā šalle. Skapī glabājas arī četri tauriņi, bet tos gan tikpat kā neesmu lietojis.”

Mode diktējusi savu arī kaklasaišu platumā: bijušas šaurākas ar mazākiem mezgliem un platākas – ar lielākiem. Ivars neesot liels mezglu eksperts, reizēm Guntars

palīdzējis tos uzsiēt. Pēc svinībām jau gatavo *dakti*, neizjaucot mezglu, Ivars liek uz īpašiem pakaramajiem, ko lieto no abām pusēm. Kaklasaites, gluži kā uzvalki, tiek nestas uz ķīmisko tīrītavu, jo mājās tās izmazgāt vai iztīrīt gandrīz nav iespējams.

Vija Zariņa
Lailas Liepiņas foto

Jū Nesbē. Asinis sniegā (10,99 eiro).

Ūlavs vada vientuļu dzīvi, strādājot par pasūtījuma slepkavu. Kad pelni iztiku, nogalinot cilvēkus, grūti ar kādu nodibināt tuvas attiecības. Tomēr beidzot viņš satīcis savu sapņu sievieti. Bet nu radušās divas problēmas: viņa ir bosa sieva, turklāt Ūlavs nolīgtis viņu nogalināt...

Vladimirs Kaijaks, Māra Svīre. Vēstule (14,98 eiro).

Turpinājums romānam *Meitene no nekurienes*, kas lasāms arī kā patstāvīgs darbs. Līdz 167. lapusei ir V.Kaijaka teksts. Pēc tam, kad viņš devās mūžībā, dzīvesbiedre M.Svīre ilgi neuzdrošinājās uzrakstīto apskatīt. Tomēr saņēmusies, jo sapratusi, ka vajadzēs romānu pabeigt.

Jānis Lejiņš. Vīrieša sirds (14,98 eiro).

Stāsts par armijas instruktoru Ludi Šteinbergu, kurš 1939. gada pavasarī ierodas kādas mazpilsētas ģimnāzijā, lai mācītu zēnus kļūt par īstiem vīriem. Viņš, protams, labi zina, kā tas darāms, bet, kad Luda pasaulē ienāk Viņa, vienam no pareizākajiem vīriešiem nojūk visi orientieri.

PAGĀTNE

(Turpmāk vēl.)

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Gustavs Aptieķis

Joprojām pastāvēja divu veidu skolas. Bija tādi bērni, kuri mācījās visu gadu, arī vasarā, citi – tikai no rudens līdz pavasarim. Vasarā viņi gāja strādāt pie Nīkrāces barona Ziferta vai pie Vormsātes barona Friča Hāna, kur saņēma 20–30 kapeiku par dienu. Skolas apkārtnē auga simtgadīgi bērzi, gar ceļmalām kuploja liepas. Arī skolas priekšā bija liepas un ābelītes.

Neilgu laiku skolā strādājis Gustavs Aptieķis, kurš revolūcijas laikā izmantojis jaunas mācību programmas. Viņš dzimis Liel-Ezeres pagastā, Kuldīgas apriņķī, kā muižas kalpa dēls. 1901. gadā beidzis Baltijas skolotāju semināru un darbojies kā skolotājs Skrundā, Pampājos, Nīgrandē un Nīkrācē. 1905. gadā bijis ļoti aktīvs, piedalījies *Aizputes karā*, bet, soda ekspedīcijai tuvojoties, emigrējis uz Ameriku.

Seminārā viņam sevišķi lielas intereses uz lasīšanu nav bijis, arī revolucionāru noskaņu ne. Nelegālās brošūras vairāk pārrakstījis un mazāk, šķiet, interesējies par lasīšanu. Brošūras pārrakstījis pa vakariem, galvenokārt materiālo apstākļu spiests, jo patiešām

Nīkrāces skolas skolotāji ap 1910. gadu. Vidū sēž A.Ziņģis, pa kreisi – H.Štolcs.

bijis ļoti trūcīgs. Vecāki, muižas kalpi, tam ļoti maz ko varējuši dot. G.Aptieķis par vienu rubli pārrakstījis visu Kautska *Erfurtes programmu* nedaudz saīsinātā veidā, tomēr klade bijusi stipri bieza. Rokraksts viņam skaists, veselība stipra, un rakstījis ar lielu rūpību.

Hugo Štolcs

G.Aptieķa vietā atnācis Baltijas skolotāju semināra absolvents Hugo Štolcs.

H.Štolcs dzimis 1886. gada

16. jūnijā Kalvenes pagasta pamatskolas skolotāja ģimenē. Turpat, tēva paspārnē, viņš beidzis skolu, pēc tam absolvējis Liepājas sešklasīgo pilsētas skolu un iestājies Baltijas skolotāju seminārā Kuldīgā. Revolūcijas laikā viņš no turienes kā „politiski ne sevišķi uzticams” pa divi lāgi izslēgts, bet, pateicoties centībai un neatlaidīgajai gribai, 1906. gadā beidzot ieguvis apliecību par skolas kursa beigšanu.

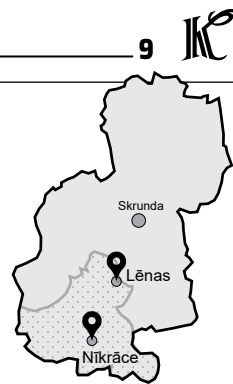
SKOLOTĀJS UN VIRSNIKS

Vēlāk H.Štolcs pārcēlies uz Pē-

terburgu, kur ieguvis mājskolotāja tiesības. Pirmo darbu pedagogijā sācis Nīkrāces ministrijas skolā, bet kopš 1911. gada viņa gaitas saistījušas ar Jelgavu, kur iestājies darbā kā skolotājs apvienotajās draudzes skolās.

Uznākot Pirmajam pasaules karam, arī H.Štolcs iesaukts karadienestā, pie kam norīkots lauku hospitālī Daugavpilī, bet jau 1916. gadā viņš pabeidzis Maskavas Aleksandra karaskolu kā virsnieks. Dienests viņu aizvedis uz 74. kājnieku pulku Orlā, 13. Somijas strēlnieku pulku Galicijas frontē un 1917. gadā – uz Igauniju. Latvijas dibināšanas gadā viņš atkal kļuvis par skolotāju Jelgavā, bet jau 1919. gadā rudenī devies uz Liepāju, kur iestājies 11. Do-beles kājnieku pulkā kā 8. rotas komandieris. Apmēram pusgadu vēlāk pulks pārvietots uz Latgali, kur cīņā pret lieliniekiem H.Štolcs dabūjis pieredzēt daudzus baigus brīžus un guvis arī ne vienu vien spožu uzvaru. Kad miers bija jau noslēgts, viņš atgriezies Jelgavā un 1. Annas pamatskolā strādājis kā stingrs, taisns un iecienīts skolotājs. Drīz viņš sācis kļūt pazīstams arī visā Jelgavā kā rosīgs un saprātīgs sabiedrīks darbinieks.

Dzintra Liekmane
(Topošās grāmatas fragmenti.
Sākums 2016. gada 24. oktobrī)

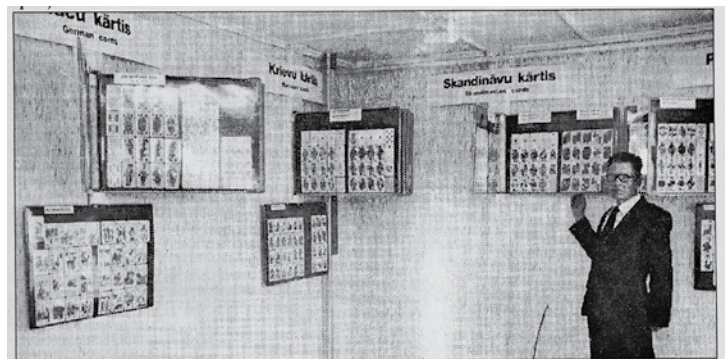
JELGAVAS GALVA UN ORDEŅA KAVALIERIS

Jau 1922. gadā H.Šolcs ievēlēts par pilsētas domnieku un kopš tā laika nepārtraukti darbojies Jelgavas pašvaldībā, vēlāk kļūstot par domes priekšsēdi. Darbs domē un komisijās prasījis daudz laika, enerģijas un pārdomu, bet ne katru reizi H.Štolcs spējis savus nodomus realizēt. Arī jaunajā darbā nācies izstrīdēt daudz asu strīdu, sevišķi ar domes kreiso spārnu, tomēr viņa panākumi bijuši tik redzami, ka arī vislielākie pretinieki nav spējuši tos noliegt.

1929. gadā H.Štolcs ievēlēts par pilsētas galvu un šajā amatā strādājis līdz 1938. gada 1. septembrim bijis akciju sabiedrības *Dzirnavnieks* Jelgavas dzirnavu pārvaldnieks. Darbojies Briņķu bibliotēkas biedrībā, Jelgavas izglītības biedrībā, bijis Jelgavas latviešu biedrības valdes loceklis, Jelgavas skautu vadonis. 1929. gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni kā IV šķiras virsnieks.

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

Mētras unikālā kāršu pasaule

Muzejs – kāršu istaba jau atvērta, steidzieties to apskatīt. Interesants būs arī kāršu kolekcijas īpašnieka Jāņa Mētras stāstījums.

Jāņa Mētras Kāršu istaba Kuldīgā pirms 20 gadiem atvērta kā pirmais kāršu muzejs Latvijā, un arī līdz šim otrs tāds nav tapis.

1997. gada martā Kuldīgā, Smilšu ielā 10, atklāts muzejs *Kāršu istaba*, kurā bija izlikta daļa no kolekcionāra Jāņa Mētras krājuma. Viņa kāršu istaba bija un ir vienīgā Latvijā.

Spēļu kārtis J.Mētra sācis krāt 1971. gadā, kad bijis izsūtījumā Krievijā un dabūjis pirmo eksemplāru. Kopš tā laika krājumā, kas tagad atrodas Kuldīgas novada muzejā, ir vairāk nekā 700 komplektu, un skaits aizvien papildinās.

IZLIKTA VIEN NELIELA DAĻA

Smilšu ielā Kāršu istaba atradās līdz 2006. gadam, pēc tam pārvesta uz muzeja galveno ēku. Tad kārtis bija apskatāmas 1. stāvā uz septiņiem turniketiem, kurus varēja šķirstīt. Pēc nama restaurācijas neliela daļa apskatāma īpaši gatavotā skapī.

Te var gūt ieskatu kāršu vēsturē, redzēt, kā tās atšķiras dažādās valstīs. Ievēribas cieniņas ir 1932. gadā Sarkanā Krusta izdotās *Augstākā labuma spēļu kārtis Nr. 1* un senā-

ku komplektu atkārtoti izdevumi. Savulaik Latvijā izdoti krievu kāršu atdarinājumi, tāpēc 1923. gadā izsludināts konkurss par latviskām kārtīm.

Pirms 20 gadiem Jānis *Kurzemniekam* atklāja, ka viņa sapnis ir izdot Kuldīgas kārtis. Tādas muzejā arī ir – tās zīmējis vietējais mākslinieks Rolfs Vitāls, bet kolekcionārs sadarbojies arī ar citiem autoriem. Ap desmit komplektu radījis kuldīdznieks Vilnis Rasa – viņa kārtis ir pamatekspozīcijā. Vēl tās zīmējusi Vija Seļava. Pēdējās ir R. Vitāla dzīvnieku kārtis. Šādi kolekcija pēdējā laikā nav papildināta.

PUTINS, POTERS UN SIMPSONI

„Mans vērtīgākais pēdējo gadu ieguvums ir 2013. gadā *Latvijas Dzēzceļa* izdotās Viļņa Rasas zīmētās. Cilvēki, kuri te bijuši, kaut ko uzdāvina, pats arī nopērku, ja ko interesantu ieraugu. Aprīlī izstādē būs tādas, kas attiecinātas uz politiskos un sabiedriskos notikumus, piemēram, ar Vladimīru Putinu,

Jānis Mētra ir pensijā, taču kāršu kolekciju papildina. Pēdējā laikā viņš katru gadu izdod kalendāru. Šogad tas veltīts Zodiaka zīmēm, un to drīz varēs apskatīt muzejā.

Pavasara palu šovā *Lido zivis* Kuldīgas muzejā paredzēts atklāt izstādi, kurā būs daudz vairāk Jāņa Mētras kāršu nekā pastāvīgajā ekspozīcijā. Jāatzīst, ka Bangerta kunga greznajam kabinetam skapis ar spēļu kārtīm piedienas ļoti labi.

bet ir arī Harijs Poters un Simpsoni.

Mums, latviešiem, ja kārtis izdod, tad tradicionālās – ar Rīgas skatiem. Tas mani neinteresē. Nesen vairāki komplekti tika atsūtīti no Zviedrijas, atsūtīja arī norvēģi, kuri bija viesojušies Kuldīgā, divus atveda Tallinas rotaļlietu muzeja vadītāja. Igaunijā tiek izdotas interesantas kārtis – ar moderno mākslinieku gleznām un politisku saturu.”

Latvijas simtgadei Jānis bija iecerējis kalendāru ar pirmajām latviešu spēļu kārtīm tādā secībā, kādā tās iznākušas. „Vēl gan nav atrasts izdevējs. Ja neizdosies, likšos mierā,” viņš nosaka.

Iveta Grīniņa
Lailas Liepiņas foto

KULDĪGAS AVĪZĒS

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem

SABIEDRISKĀ DZĪVE ĪVANDĒ

Gadus 45 atpakaļ īvandnieki ar savu sabiedrisko dzīvi spīdēja kā zvaigzne starp apkārtnējiem pagastiem. Viņiem jau toreiz bija pašiem savs koris, kur jauneklī un pusmūža vīri pulcējās katru svētdienu uz mēģinājumiem. Nodibinājās arī divas teātra sarīkojumu grupas. Īvandnieku kultūras darbi uzmundrināja arī snaudošos kuldīdzniekus, uz viņu ierosinājumu nodibinājās Kuldīgas sadraudzīgā biedrība. Īvandnieki bija tie, kas Kuldīgā nodibināja Lauksaimniecības un biškopības biedrību.

Jaunais Kurzemnieks pirms 80 gadiem

LATVIEŠU FILMĀM VAJADŽĪGĀ TĒLOTĀJI

Jauno filmu saturā atvērsies latviešu dzīve un mūsu dzimtas zemes skaistāko novadu propaganda. Nodoma realizēšanai nepieciešams lielāks skaits tēlotāju, tāpēc filmu centrāle uzaicina pieteikties tēlotājus, abu dzimumu personas bez vecuma izšķirības. Pieteikšanās izdarāma personīgi Rīgā, Lāčplēša ielā 43, Grāmatu rūpniecības savienības zālē.

Padomju Kuldīga pirms 70 gadiem

KULDĪGAS MUZEJS PAPLAŠINĀS

Rosīgu darbu veic Kuldīgas apriņķa valsts vēsturiskais muzejs, lai pārveidotu par īstu padomju zinātnisku iestādi. Jau pagājušajā gadā ierīkota plašāka nodaļa, veltīta Lielajam Tēvijai karam. Šinī mēnesī nobeigs sociālistiskās celtniecības nodaļu, kurā uzskatāmi parādīs Staļina 4. piecgades uzdevumus un sašņegumus. Sagatavošanas darbi notiek muzeja dabas un vēstures nodaļā.

Nākamajam solim gatavi

„Mums ir vislabākie līdzjutēji. Šajā ziņā gan virslīga, gan lielais futbols atpūšas.”

Nupat pielikts punkts Latvijas Telpu futbola asociācijas čempionātam 1. līgā – Kuldīgas komandai *Nikers* tā bija trešā sezona, un sportisti atzīst, ka ir progress. Apliecinājums – sudraba medaļas.

Kuldīgas telpu futbola komanda *Nikers* pēc apbalvošanas Latvijas 1. līgas čempionātā: Zigmunds Dvarons, Deniss Vitkovskis, Raivis Burkevics, Artūrs Šternbergs (juniors), Ginters Liepiņš, Aleksis Bosjanoks, Artūrs Liepiņš, Gatis Šusters, Jānis Skābardis, Ričards Vēvers, Artūrs Šternbergs, Raitis Grablovskis, Niklāvs Dvarons, Guntars Rumbenieks, priekšplānā karsēmeitenes no grupas *Royal Dance Studio*. Aizkadrā palikuši Gatis Rožkalns, Gatis Jirgenšons, Toms Egle, Maksims Rudskojs, Gunārs Jēkabsons, Kristers Ābele, Andis Grundmanis, Artūrs Cīrulis.

19. marts komandai bija īpaša diena: vispirms mājās izcīnīts Kuldīgas novada čempionu tituls, pēc tam futbolisti steigšus sēdušies autobusā, lai paspētu uz galvaspilsētu. Tur mūsējie vēroja *Optibet Zvaigžņu spēli*, kurā Latvijas klubu komandā cīnījās arī *Nikera* futbolists Guntars Rumbenieks, turklāt saņēma sudraba medaļas un kausu Latvijas čempionāta 1. līgā. *Kurzemnieks* jau rakstīja, ka *Nikers* ieguvis arī trīs papildbalvas: 1. līgas vērtīgākais spēlētājs ir Gatis Rožkalns; FC *Nikers* – labākais mājas spēļu rīkotājs; labākais komandas menedžeris – *Nikera* vadītājs Zigmunds Dvarons.

Lai sezonu izvērtētu, *Kurzemniekā* viesojās četri *Nikera* pārstāvji: komandas vadītājs Z.Dvarons, spēlētājs treneris un kapteinis Artūrs Šternbergs, pamatsastāva spēlētājs Guntars Rumbenieks un jaunais futbolists Aleksis Bosjanoks.

Šosezon saņēmt ļoti lielu līdzjutēju atbalstu.

Z.Dvarons: – Liels paldies! Viņi bija kā sestais laukuma spēlētājs. Un kuldīdznieki ir vislabākie! To man sacījuši citu komandu un virslīgas klubu spēlētāji, federācijas pārstāvji. Tiešām lepojamies! Sezona katru mūsu mājas spēli apmeklēja

vidēji 350 skatītāju – salīdzinājumam, piemēram, virslīgā vienā neesot vairāk par 100. Latvijas kausa izcīņā pret virslīgas klubu *Nikers* Kuldīgas hallē bija pat 600 līdzjutēju. Arī 1. līgas finālspēlē Valmierā mums atbalsta netrūka, jo līdzjutēji tur bija devušies divos autobusos.

Katrs ieraksts internetā, katrs *Kurzemnieka* raksts, katra spēles tiešraide vietnē *Facebook* tiek skatīta minimums 4000 reizi. Protams, lai skatītāji būtu, ir ieguldīts darbs: feisbukā savu profilu izveidoju tikai tāpēc, lai varētu tapt lapa *Nikeram*. Vēl jau svarīgi arī tas, ka skatītājiem patīk redzēt – savējiem izdodas uzvarēt spēcīgas komandas.

Vai spēlētājiem līdzjutēju atbalsts laukumā palīdz?

A.Šternbergs: – Protams, palīdz! Skatītāji uzkliež, uzmundrina – ir lielāks spars skriet un cīnīties.

Vai cīņas karstumā dzirdat, ko jums uzsauc?

A.Šternbergs: – Jā. Bet, piemēram, Valmierā abu komandu līdzjutēji tribīnēs tā kliezda un bungoja, ka laukumā paši nevarējām sazināties. Valmieras zālē tribīnes sākas tieši laukuma malā, šajā ziņā mūsu hallē ir labāk.

Kuri ir sezonas spilgtākie mirkļi?

„Nu esam iemācījušies saspringtos brīžos nospēlēt līdz galam.”

A.Šternbergs: – Rezultāti jau liecina, ka sezona bijusi ļoti spraiga. No 14 spēlēm 11 beigušās ar vienu vai divu vārtu pārsvaru, bet telpu futbolā tas ir maz. Spēles bija saspringtas, varētu teikt, ka laukumā notika cīņa par katru centimetru. Atslābt nedrīkstēja nevienā brīdī. Spilgtākais mirklis – virslīgas kluba *Rēzekne* uzvarēšana *Latvijas kausā*, kā arī cienīgā spēle pret Rīgas *Nikaru*.

G.Rumbenieks: – No visām trijām sezonām šī *Nikeram* ir vislabākā. Sperts solis augšup, ir otrā vieta – daudz netrūka, lai mēs būtu pirmie. Spilgtākais brīdis – Latvijas kausa izcīņā pirmās astoņas minūtes pret visspēcīgāko virslīgas klubu *Nikers*, kad bijām vadībā ar 3:0.

A.Bosjanoks: – Man sezona bija veiksmīga. Varbūt Kurzemes līgas čempionātā varējām nospēlēt labāk. Atmiņā paliekošākais – spēles pret virslīgas vienībām *Rēzekni* un *Nikaru*. Tribīnes skatītāju pilnas, forši spēlēt.

Z.Dvarons: – Pirmajā sezonā spraigu spēļu galotnē zaudējām, bet nu esam iemācījušies tādos brīžos nospēlēt līdz galam. Prieks par jauniem futbolistiem, piemēram, Aleksi. Viņš pēdējās reizēs laukumā devies jau kā pamatsastāva spēlētājs. Ir sevi pierādījis.

A.Bosjanoks: – Nebija jau

vieglu iekļūt pamatsastāvā, jo ir daudz labu spēlētāju.

Z.Dvarons: – Jāpierāda, ka gribi spēlēt. Nevar nenākt uz treniņiem. Domāju, ka jaunajiem izaugsme palīdz starts Kurzemes līgas čempionātā, jo septiņu komandu konkurencē *Nikera* jaunieši ieguva bronzas medaļas. Paldies Kuldīgas novada sporta skolai, kas atrada *logu*, lai jauniešiem ir viens papildu treniņš (lielā komanda trenējas divreiz nedēļā). Ar viņiem strādā divi treneri: Artūrs Šternbergs (C kategorija) un Artūrs Liepiņš, kurš vēl mācās Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā.

Protams, arī man spilgtākos brīžus sagādāja komandas labā spēle pret virslīgas klubiem. Piemēram, spēle ar *Nikaru*. Pēc pirmā puslaika rezultāts uz tablo bija 2:3 mūsu labā.

Jūsu komandas sarakstā ir daudz spēlētāju. Vai konkurence jūtama?

A.Šternbergs: – Ir ap 30. Rezerves vajadzīgas, jo sezonā visādi var gadīties, tāpēc esam nodrošinājušies.

Z.Dvarons: – Amatieru sportā nav kā profesionālajā – tur ir, piemēram, 15 spēlētāju, ar kuriem visu laiku strādā. Amatieros visiem ir darbs, ģimene, citas darīšanas. Vienmēr par 100% nevar pašauties ne uz vienu.

Komandā ir tie, kuri vēlas

spēlēt. Futbols ir komandas spēle. Kuldīga – maza pilsēta, esmu savācis visus 15–16 gadus vecos futbolistus. Visiem būs, kur darboties, jo startējam Kurzemes čempionātā, vasarā Latvijas 2. līgas čempionātā, arī pludmales futbola.

Ja jūs šogad 1. līgā būtu uzvarējuši un ieguvuši tiesības startēt virslīgā, vai *Nikers* tam būtu gatavs?

Z.Dvarons: – Uzreiz parādītos daudz citu jautājumu, kas jānoķerto, taču, tajos neiedziļinoties, – kad tad, ja ne tagad? 40 gadus nevienam virslīgā vairs nebūsim vajadzīgi. Tāpēc tagad saku, ka esam gatavi.

A.Šternbergs: – Ja spējam virslīgā spēlēt, tad tas ir tagad. Kausa izcīņā pierādījām, ka varam spēlēt un arī uzvarēt. Virslīgā būtu pamatīgi jāķeras klāt treniņprocesam, spēlētājiem šis tas jāpamaina, jo tas ir pavisam cits līmenis.

G.Rumbenieks: – Nešaubīgi esmu gatavs *Nikera* sastāvā spēlēt virslīgā.

Kādi plāni vasarai?

Z.Dvarons: – Sagatavošanās un starts Čempionu līgā minifutbolā. Bet līdz tam jāpiedalās sacensībās tepat. Latvijas Minifutbola asociācijai ir doma, ka čempionātam šovasar varētu notikt četri vai pieci posmi. Latvijā būs arī Baltijas klubu kausa izcīņa minifutbolā, pērn tajā mēs uzvarējām. Vēl plānots starts 2. līgā, kā arī dalība pludmales futbola sacensībās.

Inta Jansone
Alex Puskina arhīva foto

„Telpu futbols skatītājiem interesants ir ātrā ritma dēļ. Sekundi atslābsti un, skat, vienus iesistos vārtus jau esi palaidis garām.”

PĀRDOD

Pārdod **VW GOLF III VARIANT**, 1996, 1,6i, labā tehniskā kārtībā, TA 03.11.2017. par 550 eiro. Tālr. 26323403.

Jaunas un lietotas **RIEPAS**, arī traktoriem un lauksaimniecības tehnikai. Piedāvājam riepu montāžu, balansēšanu, remontu. Tālr. 24933391.

VEIKALĀ DAGUS, Liepājas ielā 51, Kuldīgā, darba un medību apavi, apģērbi; apjomīgi vīriešu krekli, bikses, veļa, gultas veļa, segas.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, visu veidu žalūzijas, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Iespējams līzings. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638, Gravas iela 1 (*Elvi*), tālr. 28378818.

PVC LOGUS, DURVIS, JUMTU segumus, noteksistēmas. Skārdnieka darbi, dūmvada sistēmas mērīšana un montāža. Ganību iela 25. Tālr. 29221390.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES, garāžas vārti. Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts: imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

Dažādu šķirņu sertificētus sēklas **KARTUPEĻUS**. Cena 0,30–0,35. Var piegādāt. Tālr. 29432458.

Sausu, skaldītu **MALKU** ar piegādi. Tālr. 27885688.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Ātra piegāde. Tālr. 26627800.

Sausu, skaldītu bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus, 3 m garu lapkoku meža malku. Tālr. 29249578.

Jauktu, skaldītu **MALKU**, arī katliem. Krava – 110 EUR. Tālr. 28356979.

Skaldītu **MALKU**, nomaļus. Tālr. 29428876.

Lēti – meža **MALKU**. Tālr. 22377474.

TRŪDMĒSLUS 50 l maisos, cena 3,00–3,50 EUR/gab. ar piegādi. Tālr. 26776151.

PĒRK

SIA **LĀSES AM** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** un **CŪKAS**. Dažādu veidu piemaksas, ātra un korekta samaksa. Braucam pa visu Latviju, transports bez maksas. Tālr. 29353243, 63374197, e-pasts: lases@inbox.lv.

Z/š **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

Z/š *Purvaļi* iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS** dzīvsvārā/kautsvārā. Samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu, elektroniskie svāri. Tālr. 29258394.

SIA *Valinda* pērk **MĀJLOPUS**. Tūlītēja samaksa. Svāri. Tālr. 29434034.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 20278671.

TRAKTORUS, AUTOMAŠĪNAS, piekabes, inventāru. Tālr. 26104984.

MEŽUS, CIRSMAS, MALKU – ātra un laba samaksa. Palīdz noformēt dokumentus. Tālr. 26544462.

SIA *Lateira* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** (arī aprūtinātus un nenokārtotus), birzis un cirsmas visā Kurzemē. Labas cenas. Kārtojām dokumentus. Tālr. 27030802, mezi@lateira.lv.

CRAFT WOOD pērk visu veidu **MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Atjaunojam taksācijas. Tālr. 26360308.

ĪPAŠUMUS, MEŽUS un **CIRSMAS**. Tālr. 27866653.

SIA *PRIEDES AG* pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS**. Tūlītēja, visaugstākā samaksa. Tālr. 26993794.

SIA *PRIEDES AG* pie ceļa pērk **ZĀĢBALĶUS, FINIERKLUČUS, TARU, PĀPĪRMALKU, MALKU**. Tālr. 26993794.

OZOLA un **OŠA** zāģbaļķus; oša kamīnmalku (3 m). Tālr. 29997742.

MALKU, baļķus, no 4 m³. Tālr. 26383529.

SIA *ML Dvīņi* pērk **ŠĶELDU** un **ZARUS**, nomaļus šķēdošanai. Tālr. 29576511.

SIA *Skrunda* iepērk lopbarības **GRAUDUS**. Pieteikt pa tālr. 63331124, 29697331.

DAŽĀDI

KULDĪGAS AUTOSKOLA aicina pieteikties B, BE, C, CE, D, 95. koda autovadītāju kursiem Kuldīgā, ir dienas un vakara grupas. Sīkāka informācija pa tālr. 29491388, 63322550.

MODRA AUTOSKOLA rīko ātros B, BE, C, CE, D un **95. KODA** autovadītāju kursus Kuldīgā, Pētera ielā 5. Tālr. 26120089.

PĒTERA AUTOSKOLA rīko **95. KODA** kursus. Tālr. 29210837.

SALDUS AUTOSKOLA Kuldīgā rīko A, B, BE, C, CE, **95. KODA** kursus. Tālr. 29194359.

AUTOSKOLA Ripo-A 3. aprīlī 18.00 rīko B autovadītāju kursus Skrundas vidusskolā. Tālr. 26773763.

AUTO SIGNALIZĀCIJU uzstādīšana, juraauto.lv, tālr. 29242556.

AUTOSERVISĀ (Vakara ielā 5) sagatavojam un izejam **TA, RIEPU SERVIS**. Labas atlaides! Tālr. 29823311.

Auto mazgātava *Mētras VT* veic salonu **ĶĪMISKO TĪRĪŠANU**. Tīrām arī gultas, dīvānus, paklājus, pufus, krēslus un citas mīkstās mēbeles, arī ādas un dermantīna. Tālr. 28134800.

PODOLOGS (ārstnieciskā pēdu aprūpe) pieņems pēc iepriekšēja pieraksta 30.03., 11.04. Skrundā, Kalēju ielā 4. Tālr. 26165063.

Ir pieejami jauni, pavasarīgi **ŽĀLŪZIJU AUDUMI** visu veidu žalūzijām. Mucenieku iela 25, Kuldīga.

Veicam **BRUĢĒŠANAS** darbus. Tālr. 29416137.

SIA *Bērzi plus* notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērkam zarus šķēdošanai. Tālr. 29150380.

Augļu koku **VAINAGU VEIDOŠANA**. Tālr. 26171160.

Tīrām **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

Tīra un remontē **AKAS**. Tālr. 27448331.

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

VAJADŽĪGI

SIA *Lāses AM* (41201007493) aicina darbā **LOPU KĀVĒJUS** un **PALĪGSTRĀD-
NIEKUS** kautuvē. Tālr. 29463685, e-pasts: lases@inbox.lv.

IZĪRĒ

Vienistabas **DZĪVOKLI** Planīcas ielā 2. Tālr. 24402537.

www.kurzemnieks.lv

LPKS **ZELTA TELŠ**

lepērkam

LIELLOPUS un
JAUNLOPUS.

Augstas cenas. Samaksa tūlītēja vai ar pārskaitījumu. Tālr. 26114519.

2017. gada 30. martā
17.30 aicinām
4. klašu skolēnu ģimenes
uz kopīgu pasākumu
**Esam kopā,
esam spēks!**

Kuldīgas 2. vidusskolas
saime

Par sporta pasākumiem,
rezultātiem informējiet
e-pastā:
inta.jansone@
kurzemnieks.lv!

SPORTA KALENDĀRS

- 28.III 10.00 hallē (Piltenes ielā 25) – Kuldīgas novada atklātās skolēnu sacensības **FLORBOLĀ** (2003.–2005.).
- 31.III 11.00 manēžā (Dzirnavu ielā 13) – **STAFETES Sporto visa klase!**

GRIBU ZINĀT

Uz dārzkopju jautājumiem gatava atbildēt dārzniece Rūta Valtere. Uz jautājumiem par uzturu atbildēs uztura speciāliste Katrīna Spuleniece-Aišpure (e-pasts: katrinaspuleniece@inbox.lv), Zvaniet (63350565), un mēs nodosim viņām jūsu jautājumus!

Par kartupeļiem

Pērn uz kartupeļiem bija lakstu puve. Vai šādus kartupeļus drīkst stādīt? Varbūt jāmeklē cits stādmateriāls?

Lakstu puve nav tā slimība, kuras dēļ būtu jāmaina viss stādmateriāls, tomēr jābūt vērīgiem, skaidro Valsts augu aizsardzības dienesta Kurzemes reģionālās nodaļas vecākā inspektore Māra Bērziņa: „Jāraugās, kādi kartupeļi pavasarī izskatās. Bumbuļi pusslimi mēdz saglabāties līdz pavasa-

LĪDZJŪTĪBAS

*Lai tēva mīla paliek dzīļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.*
/I.Mežnora./
Izsakām līdzjūtību Ingai Matvejai ar ģimeni, tēti zaudējot.
Maximas kolektīvs

*Viena es dusēšu saldi,
Ne vairs jauna, ne veca
Uz ziedošās mūžības pleca.*
/M.Ķempe./
Izsakām līdzjūtību Jānim Kļavam, no māsas atvadoties.
SDK Kamēr vari

*Lai tēva mīlestība paliek dzīļi sirdī
Par avotu, kur mūžam spēku smelt.*
/I.Mežnora./
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Dzintraī Megnei, tēvu smilšu kalniņā pavadot.
Centrālās statistikas pārvaldes kolektīvs

*Tu, mīļo tēt, nu projām aizej klusi
Tai ceļā pēdējā, no kura nepārnāk.*
/V.Grēviņš./
Izsakām līdzjūtību Eduardam Kovaļevskim, tēti mūžības ceļā pavadot.
Darb biedri no SIA *Rezerve*

Izsakām līdzjūtību Ruslanam Kovaļevskim un pārējiem tuviniekiem, ANDRI pavadot.
Iveta un Mārtiņš

*Es tagad aizeju, bet ne jau prom,
Es aizeju tepat –
Ar citām puķēm, citu sauli,
Ar citu zemi parunāt.*
/M.Zviedre./
Dziļās sērās paziņojam, ka mūžībā aizgājis mūsu mīļais opis **ARVĪDS MEGNIS** (31.12.1926. – 23.03.2017.).
Izvadīšana 1. aprīlī 12.00 no kapličas Aizputes ielā uz Vangas kapiem.
Piederīgie

VIEGLATLĒTIKA**Kuldīgas aplī klāt!**

29. martā 17.30 Krauju priedēs tiks dots starts 29. sezonas skriešanas seriāla *Kuldīgas aplī* pirmajai kārtai.

„Aktīvajiem ziema ātri pagāja,” saka organizators Arvīds Šefanovskis. „Tā skrējējiem bija labvēlīga – varēja pieveikt daudzus kilometrus, pavasari un jauno sezonu sagaidot jau labā fiziskajā formā.”

Piedalīties astoņās seriāla kārtās tiek gaidīti gan esošie, gan jaunie dalībnieki. „Skriet kopā ir interesantāk. Ja neticat, atnāciet un pārbaudiet!” aicina pieredzē-

jušais vieglatlētis.

Šogad dalībnieki startēs šādās vecuma grupās un distancēs: 1. grupa (2008. g. dzim. un jaunāki) – 800 m, 2. grupa (2005.–2007.) – 1200 m, 3. grupa (1999.–2004.) – jauniešiem 2400 m, jauniešiem 3600 m, 4. grupa (1978.–1998.) – sievietēm 3600 m, vīriešiem 6000 m, 5. grupa (1977. g. dzim. un vecāki) – veterānēm 2400 m, veterāniem 4800 m.

Kopējā ieskaitē katram dalībniekam tiks vērtētas sešas labākās kārtas. Kā ierasts, apbalvošana

Nepalaid garām!

Krauju priedēs skriešanas seriāla *Kuldīgas aplī* kārtas notiks šādos datumos:

- 1.–29. martā 17.30,
- 2.–26. aprīlī 17.30,
- 3.–17. maijā 17.30,
- 4.–14. jūnijā 17.30,
- 5.–12. jūlijā 17.30,
- 6.–16. augustā 17.30,
- 7.–13. septembrī 17.30,
- 8.–4. oktobrī 17.00.

notiks kopīgā pasākumā, šogad – 4. novembrī 19.00 klubā *Poligons* (Virkas ielā 15).

Inta Jansone

INTERESANTI

Kā audzēt pārtiku kosmosā

Zinātnieki no Vācijas pašlaik testē veidus, kā ar urīnu un sviedru palīdzību astronauti varētu audzēt pārtiku, lidojot kosmosā. Lielākā daļa pārtikas uz starptautisko kosmisko staciju tiek ņemta līdzi kā krava no Zemes. Tomēr zinātnieki uzskata, ka ilgā laika kosmosa misijās, piemēram, uz Marsu, nepieciešama pašuzturoša pārtikas apgāde. Jenss Hauslage, augu fiziologs no Vācijas Kosmosa centra, pēta, kā, izmantojot gan sintētisko, gan cilvēka urīnu, izveidotu līdzīgu ciklu pārtikas audzēšanā, kāds tas ir uz Zemes. Notiek laboratorijas eksperimenti, tostarp izveidota testēšanas sistēma, kas ietver tvertni ar urīnu un tomātu stādiem.

VĀRDA DIENAS

No 27. marta līdz 2. aprīlim
 27. Gustavs (2518), Gusts (252), Tālfrīts (10)
 28. Ģinta (1567), Gunda (198), Gunta (5916)
 29. Agija (524), Aldonis (185)
 30. Igmārs (1), Ilgmārs (77), Nanija (71)
 31. Atvars (196), Gvido (1168)
 1. Dagne (80), Dagnis (400)
 2. Imgarde (1), Irmgarde (15)
Populārākie: Gunta un Gustavs.

JOKI

Hipermarketos paraugvīri samērojas ar sievu dotajiem produktu sarakstiem.

Priekos un bēdās, slimībā un veselībā, onlineā un offlineā.

Sapnis – tas ir vienīgais bezmaksas prieciņš, kas mums vēl atlicis.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 27. MARTĀ
 Dienas garums – 12 st. 47 min. ☾
 Saule lec 7.06, riet 19.53.

Naktī +2°...+4°

Z
R → A
D
3-5 m/s

Dienā +4°...+7°

Z
R → A
D
3-8 m/s

RĪT, 28. MARTĀ
 Dienas garums – 12 st. 51 min. ●
 Saule lec 7.04, riet 19.55.

Naktī +2°...+3°

Z
R → A
D
3 m/s

Dienā +3°...+9°

Z
R → A
D
2-6 m/s

„Atdevām godu tautai, kas traģiski gāja bojā”

Fragments no izstādes.

Vēl līdz aprīļa vidum Kuldīgas novada muzejā apskatāma izstāde *Kas bija Kuldīgas ebreji?*, kas veltīta cilvēkiem, no kuriem daudzi dzīvību zaudējuši holokaustā, un pašlaik nav ziņu, ka pilsētā dzīvotu kāds ebrejs.

Ebreju mācību grāmatas – no vietējā krājuma un Rīgas muzeja *Ebreji Latvijā*.

Kuldīgas novada muzeja darbiniece Ingrida Pole Jauno žurnālistu skolas audzēkņiem un tās vadītājai Dainai Poriņai stāsta par pilsētas ebrejiem veltīto izstādi.

Izstādes autore ir muzeja pētnieciskās nodaļas vadītāja Jolanta Mediņa. Uz atklāšanu pērn oktobrī ieradās galvenokārt kuldīdznieki, bet vēlāk izstādi apmeklēja arī ebreji no citām Latvijas pilsētām un Izraēlas.

VESELA DARBĪGA PASAULE

Pirms Otrā pasaules kara ebreji Kuldīgā bijuši otra lielākā minoritāte (pirmā bija vācieši). Kā stāsta muzeja darbiniece Ingrida Pole, 20. gadsimta sākumā lielākajai daļai te dzīvojošo ebreju piederējuši veikali un ražotnes, viņi bijuši kurpnieki un citi amatnieki. Arī *Vulkāna* īpašnieks bijis ebrejs. Šīs tautības cilvēki izveidojuši savu jaunatnes, kultūras un sporta biedrību *Makkabi*. Tagadējā mūzikas skola bija viņu pamatskola, bet bibliotēka – sinagoga jeb dievnams. Ebrejiem bijuši arī savi saraksti pašvaldību vēlēšanās.

Pirms Otrā pasaules kara ap sinagogu atradies ebreju kvartāls. Gar Smilšu ielu – kioski un paviljoni, kur tirgoti viņu gatavotie ēdieni. Šajā ielā dzīvojis arī ebreju garīdznieks rabīns. Tagadējā izstāžu zāle pie bibliotēkas bijusi lūg-

šanu nams sievietēm. Lielajā sinagogā lūgties gājuši tikai vīrieši. Kad kāds ebrejs nomiris, viņš apģērbs baltās drānās, ielikts melnā zārkā un tālāk ar ratiem aizvests uz ebreju kapiem. Ebrejiem bija sava valoda – ivrits jeb jidišs.

IZGLĀBŠANĀS – KĀ BRĪNUMS

„Otrais pasaules karš dzēsa ļoti daudz ebreju dzīvību. Hitleris bija nolēmis šo tautu iznīcināt pavisam,” stāsta I.Pole. „Kuldīgas mazajā lūgšanu namā sasaukti visi ebreji un no turienes izvesti uz mežu nošaušanai. Viena tāda vieta ir Padures pusē pie agrākās *Keramikas*, otra – Aizputes pusē. Ja kādam izdevās paglābties, tas bija liels brīnums. Pēc šīs iznīcināšanas tik daudz ebreju Kuldīgā nekad vairs nav bijis.”

JĀMAINA PRIEKŠSTATS

„Ceļš līdz izstādei ir ļoti garš,” stāsta J.Mediņa. Pirmā nelielā tapusi pirms septiņiem gadiem kā pasūtījums no novada domes saistībā ar ieceri sinagogu pārbūvēt par bibliotēku. „Bija vajadzīgs ieskaits vēsturē – kas ēkā

agrāk atradies. Tobrīd muzejam bija tikai trīs sinagogas bildītes. Šis stends ilgi stāvēja bibliotēkā.

Iedziļinoties tēmā, man radās ideja, ka jaunās izstādes nosaukumam jābūt jautājuma formā, jo sabiedrībā izveidojies stereotips, ka ebreji ir kādi mistiski naudas glabātāji un tendēti kādu apkrāpt, bet patiesībā viņi bija veiksmīgi tirgotāji, amatnieki un namu īpašnieki – tādi paši kā citu tautību cilvēki.”

Šķirstot dokumentus, izkristalizējies fakts, ka vienubrīd Kuldīgā darbojušās trīs četras kurpnieku darbnīcas, tāpēc arī izstādē tāda iekārtota, skaidro J.Mediņa. Daudzām lietām, kas rada priekšstatu par tālāka ebreju dzīvi, tiešas saiknes ar viņiem nav, piemēram, zābaki glabājās muzeja krājumā, bet kurpnieka darbarīkus iedevusi kurpniekmeistare Dzidra Ose. Taču īstas ebreju mācību grāmatas iedevis Rīgas muzejs *Ebreji Latvijā*.

**Krista Drulle
 Jēkaba Aleksandra
 Krūmiņa foto
 (Abi no Jauno žurnālistu skolas)**

Kuldīgā – vienīgā adatu fabrika Krievijā

Stāsta J.Mediņa: „Ceļojošais ebrejs Simons Hiršmans 19. gs. otrajā pusē ieradās Kuldīgā tirgošanas nolūkos. Ļoti īsā laikā viņš nopirka nelielu īpašumu uz Jelgavas un Raiņa ielas stūra. Tur ierīkoja vairumtirdzniecības preču bāzi. Visas preces viņš iveda no Krievijas, bet tāds sākums kā adatas nav bijis nekur citur kā tikai Anglijā.

Šis vīrs nemācēja ne lasīt, ne rakstīt – bija analfabēts, tomēr izdomāja, ka lētāk Kuldīgā uzcelt adatu fabriku nekā katru gadu braukt tām pakaļ uz Angliju. Viņš izrēķināja, cik ilgā laikā tas atmaksāsies. Simons uz Angliju sūtīja vienu no saviem znotiem, deva pusgadu, lai tas izmācās visu par adatu ražošanu.

Pirmā Kuldīgas adatu fabrika atradās vecās slimnīcas teritorijā, Kalpaka ielā, un kļuva par vienīgo adatu ražotāju cariskajā Krievijā. Pēc tam dažādās vietās pilsētā tā darbojās Kuldīgā līdz 1930. gadam, kad transporta grūtību dēļ to pārcēla uz Rīgu. Simons Hiršmans nomira kā viens no ietekmīgākajiem cilvēkiem Kuldīgā.”

Meistaru dienas atkal klāt

Kuldīdznieki un novada ļaudis no 31. marta līdz 2. aprīlim aicināti akcijā *Satiec savu meistaru!* tikties ar dažādu amatu pratējiem, iesaistīties darbnīcās un meistarklasēs.

Šogad akcijā piedalās 19 Eiropas valstis, tēma – saišu stiprināšana, akcentējot saikni starp mākslu un zinātni, tradīciju un inovācijām, prasmi un eksperimentiem, paaudzēm, meistariem un mācekļiem. Pasākuma būtība ir vēstīt par cilvēku zināšanām un prasmēm, kas pārmantotas no paaudzēs paaudzē. To rīko Latvijas Nacionālais kultūras centrs kopā ar pašvaldībām.

MEISTARUS VARĒS SATIKT

- **Tautas lietišķās mākslas studijā Varavīksne Kuldīgas vecajā rātsnamā** 31.III, 1.IV 12.00–16.00 aušana, tautastērpa darināšana (meistas: Daiga Jansone, Vilma Segliņa, Maija Laķe, Ineta Zalkovska, Irma Beķere). Pieteikties pa tālr. 29579939 vai e-pastā: zvirbuledaiga@inbox.lv.
- **Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrā** 1.IV 14.00–16.00 balto villaiņu apauda aušana, Kuldīgas novada tautastērps, tā darināšana un komplektēšana

(Inga Viksna). Tālr. 29125312, e-pasts: jauniesucentrs@kuldiga.lv.

- **Kuldīgas novada muzejā** 31.III 18.00–20.00, 1., 2.IV 12.00–15.00 cimdu adīšana (Jolanta Mediņa, Arita Svenča). Tālr. 26243212, e-pasts: muzejs.jolanta@inbox.lv.
- **Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā** 1.IV 10.00–14.00 kokapstrāde, metālapstrāde, izšūšana, ēdienu gatavošana (Dace Šimkeviča, Anita Bērziņa, Ausma Gontare, Ilze Braslauska,

Ausma Štāle, Ieva Misāne, Jānis Feldbergs, Mārtiņš Mednieks, Laura Zeidaka, Lāse Juska, Zanda Šlegelmilha, Aija Rutule, Andris Ābols, Elita Asne). Tālr. 26883419, e-pasts: slegelmilha@inbox.lv.

- **Aušanas pulciņā Andava Padurē, Liepiedos 12** 31.III 16.00–18.00 aušanas prasmes – brunču audumi un Kuldīgas seģenes (Daiga Jansone). Tālr. 29579939, e-pastā: zvirbuledaiga@inbox.lv. Piesakieties laikus, jo vairākās vietās apmeklētāju skaits ir ierobežots!